

м. Вінниця – 2025 рік

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	7
1.1. Психолого-педагогічні особливості навчання молодших школярів	7
1.2. Формування навичок говоріння як частина навчального процесу з іноземної мови молодших школярів	12
1.3. Роль казок як навчального матеріалу та підходи до використання казок у навчанні іноземної мови	18
1.4. Етапи роботи з казками на уроці іноземної мови	29
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА МАТЕРІАЛІ АВТЕНТИЧНИХ КАЗОК	35
2.1. Розробка комплексу вправ з використанням англомовних казок у навчанні говоріння учнів початкової школи	35
2.2. Організація пробного навчання: мета, гіпотеза, вибірка. Хід та інтерпретація результатів пробного навчання	76
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
АВТЕНТИЧНІ АНГЛОМОВНІ КАЗКИ ТА МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЇХ АНАЛІЗУ	99
ДОДАТОК А	101
ДОДАТОК Б	105

ВСТУП

В умовах сучасної освіти навчання іноземної мови в закладах загальної середньої освіти відіграє важливу роль у формуванні ключових компетентностей учнів, серед яких важливе місце займає розвиток комунікативних навичок, зокрема говоріння. Володіння англійською мовою як засобом комунікації стає все більш актуальним у контексті глобалізації та розвитку міжнародних зв'язків. Особливо важливим є закладення основ мовленнєвої компетенції в учнів початкової школи, оскільки цей вік є сприятливим для розвитку мовних здібностей, засвоєння нової інформації та формування основних мовленнєвих навичок.

Одним із ефективних методів навчання говоріння молодших школярів є використання казок. Казки, як жанр літератури, мають високу мотиваційну цінність для дітей, оскільки захоплюють їх своєю сюжетною лінією, образами та мовою. Англomовні казки дозволяють поєднати навчання з цікавим ігровим підходом, створюючи сприятливі умови для розвитку навичок говоріння. Використання казок у процесі навчання сприяє розширенню словникового запасу, покращенню вимови, розвитку уяви та підвищенню інтересу до вивчення мови.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю пошуку ефективних методик розвитку навичок говоріння у молодших школярів, які враховують вікові особливості дітей та сприяють активному залученню до навчального процесу. Дослідженням психолого-педагогічних особливостей навчання молодших школярів займалися такі вчені, як Л. Виготський, І. Лернер, Г. Брунер, а вивченню формування мовленнєвих навичок у дітей присвячено роботи О. Савченко, М. Пентілюк, Т. Лінник. Окремі аспекти використання казок у навчанні іноземної мови висвітлені у працях Дж. Віндзора, Д. Хокінса, які підкреслюють значущість інтерактивних методик у процесі викладання.

Мета дослідження полягає у розробці та експериментальній перевірці методики навчання говоріння учнів початкової школи на матеріалі англомовних казок.

Завдання дослідження:

1. Вивчити психолого-педагогічні особливості навчання молодших школярів.
2. Дослідити процес формування навичок говоріння у молодших школярів як частину навчального процесу з іноземної мови.
3. Визначити роль казок у навчанні іноземної мови та розглянути переваги та виклики використання англомовних казок як навчального матеріалу.
4. Розробити комплекс вправ з використанням англомовних казок у навчанні говоріння та провести перевірку ефективності розроблених вправ.

Об'єктом дослідження є процес навчання говоріння в початковій школі. Предмет дослідження – англомовні казки у навчанні говоріння учнів початкової школи.

Методи дослідження включають аналіз наукової літератури, пробне навчання, спостереження, анкетування та методи статистичної обробки даних.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що використання англомовних казок як навчального матеріалу для розвитку навичок говоріння сприятиме ефективному засвоєнню мовленнєвих структур та підвищенню рівня комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці та апробації комплексу вправ на основі англомовних казок, що враховує вікові особливості молодших школярів та сприяє ефективному формуванню навичок говоріння.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання розробленої методики в практиці викладання англійської мови у закладах загальної середньої освіти, а також у підготовці навчально-методичних посібників для вчителів.

Апробація результатів дослідження:

1)Ярощук В. А. «ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У НАВЧАННІ ГОВОРІННЯ» Всеукраїнська науково-практична конференція. «Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі» 2024 ст.184-186

2) Ярощук В. А. «ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК НА УРОЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ» «Актуальні проблеми лінгвістики, перекладознавства, методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури в сучасному освітньому просторі», 2025 ст.200-202

3) Ярощук В. А. “ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК” XXIII Всеукраїнській студентській інтернет-конференції з міжнародною участю

«МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 2025

4) Ярощук В. А. “АНГЛОМОВНІ КАЗКИ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ: ПІДХОДИ ДО ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС” X Міжнародної наукової конференції «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (07.11.2025; м. Дніпро, Україна) ст.431-435

5) Ярощук В. А. ”АНГЛОМОВНІ КАЗКИ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ: ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ” Міжнародна науково-практична конференція “INNOVATION AND DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE”, 3-5.11.2025, Цюрих, Швейцарія ст.364-369

Загальна кількість публікацій: 5

Структура роботи: дипломна робота складається із двох розділів, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків. Робота містить 2 рисунки та 11 таблиць, перелік використаних джерел, що складається із 77 найменувань. Загальний обсяг роботи викладений на 110 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1. Психолого-педагогічні особливості навчання молодших школярів

Навчання молодших школярів є складним процесом, який базується на психолого-педагогічних особливостях їх розвитку. Цей період визначається інтенсивним формуванням когнітивних, емоційних і соціальних навичок, що впливає на їхню здатність до навчання та сприйняття нової інформації [1].

Молодший шкільний вік охоплює період з 6 до 10 років, який характеризується інтенсивним розвитком психічних процесів. Основні особливості молодшого шкільного віку представлені на рисунку 1.1

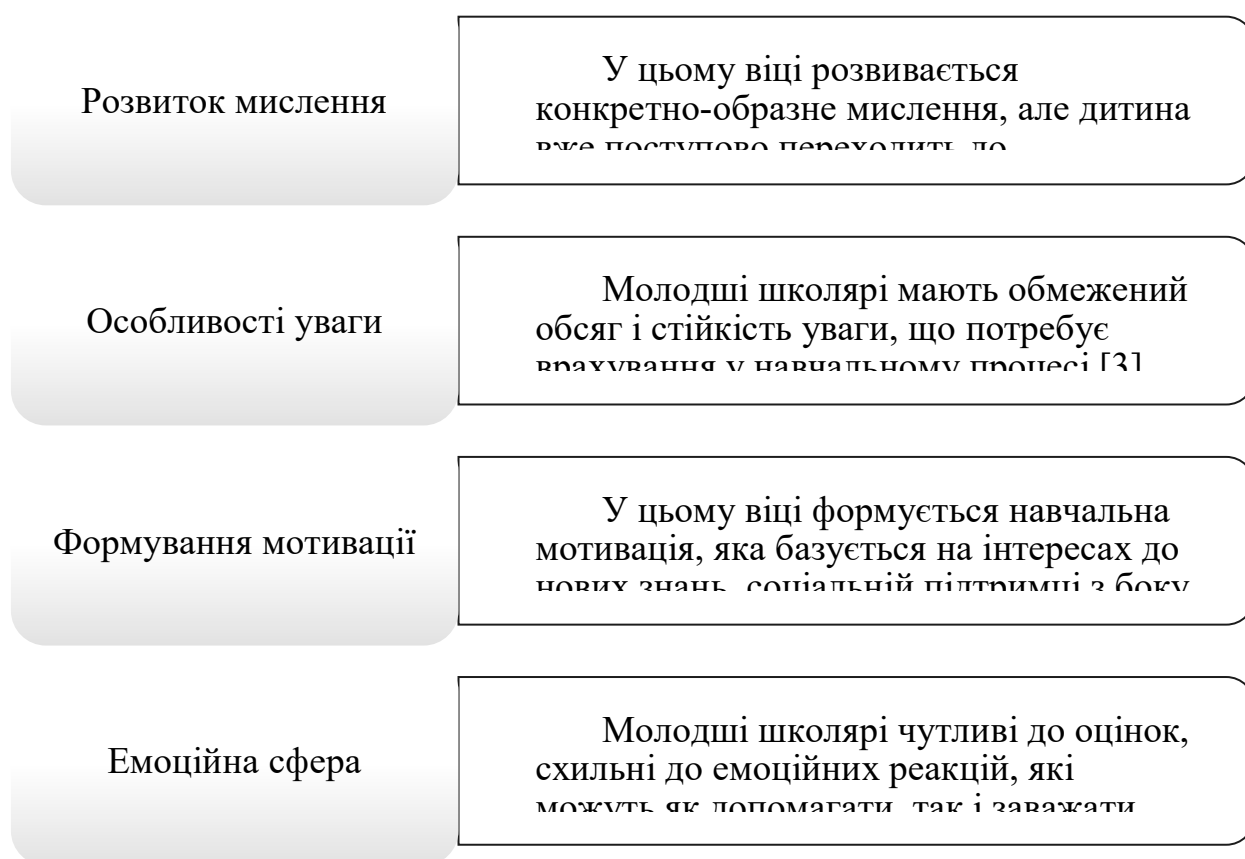

Рис. 1.1 - Основні психолого-педагогічні особливості молодшого шкільного віку

Однією з ключових характеристик молодших школярів є особливості їхнього мислення. У цьому віці домінує конкретно-образне мислення, що

означає, що діти краще сприймають інформацію, подану у вигляді наочних прикладів, ілюстрацій чи реальних ситуацій. Хоча діти поступово починають переходити до абстрактно-логічного мислення, цей процес є поступовим і вимагає підтримки. Тому у навчанні важливо використовувати наочність, інтерактивні методи та ігрові ситуації, які допомагають формувати уявлення про абстрактні поняття [2].

Іншою важливою особливістю є специфіка уваги молодших школярів. У цьому віці діти мають обмежений обсяг уваги та її низьку стійкість. Їм важко концентруватися на одній діяльності протягом тривалого часу. Це вимагає від педагогів розробки занять, які передбачають часту зміну діяльності, включення елементів руху та активної взаємодії. Наприклад, короткі вправи, завдання, що потребують переключення, або інтерактивні ігри можуть значно підвищити ефективність навчання [3].

Мотивація до навчання в молодших школярів є ще однією важливою складовою. На цьому етапі мотивація формується через зацікавленість у нових знаннях, соціальну підтримку з боку дорослих та бажання отримати схвалення. Вчителі та батьки повинні формувати у дитини позитивне ставлення до навчання, підкріплюючи його успіхи, а також створюючи ситуації успішності. Важливо, щоб оцінка навчальних досягнень була не лише об'єктивною, але й мотивувала дитину до подальшого вдосконалення [4].

Емоційна сфера молодших школярів також відіграє значну роль у навчальному процесі. Діти цього віку чутливі до оцінок, схильні до емоційних реакцій і можуть легко втрачати мотивацію у разі негативного ставлення чи критики. Створення позитивного емоційного клімату у класі є важливим завданням вчителя. Використання методів підтримки, конструктивна критика, а також атмосфера довіри сприяють розвитку у дітей впевненості у власних силах [5].

Соціальний розвиток також є важливим аспектом. У молодшому шкільному віці діти активно вчаться взаємодіяти з однолітками, формують здатність до співпраці та вміння працювати у команді. Вчитель має

стимулювати соціальні навички, організовуючи групові проекти, ігри та інші форми колективної роботи, що допомагають дітям відчувати себе частиною спільноти.

Отже, навчання молодших школярів має враховувати їхні когнітивні, емоційні та соціальні особливості. Ефективна педагогіка повинна бути гнучкою, адаптивною та спрямованою на формування позитивного ставлення до навчання. Цей підхід сприятиме не лише здобуттю знань, а й формуванню основ для успішного розвитку дитини в подальшому житті. 1.1. [34]

Дані психолого-педагогічні аспекти проілюстровані в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Психолого-педагогічні характеристики молодших школярів [34]

Особливість	Опис	Рекомендації для педагогів
Розвиток мислення	Переважання конкретно-образного мислення	Використовувати наочні матеріали
Увага	Обмежений обсяг, потреба у частій зміні діяльності	Різноманітність форм навчальної роботи
Емоційна чутливість	Реакція на оцінки, потреба в схваленні	Забезпечення позитивного емоційного клімату
Формування мотивації	Залежність від підтримки з боку дорослих	Формувати інтерес через ігрові та інтерактивні методи

Когнітивні процеси відіграють ключову роль у навчанні молодших школярів, оскільки саме через них діти сприймають, обробляють та засвоюють інформацію. У віці від 6 до 10 років діти активно розвивають увагу, пам'ять, мислення та мовлення, що є основою для їхнього навчального прогресу.

Когнітивний розвиток молодших школярів відіграє ключову роль у їх здатності сприймати та опрацьовувати навчальну інформацію. Основні аспекти когнітивного розвитку молодших школярів представлені на рисунку 1.2.

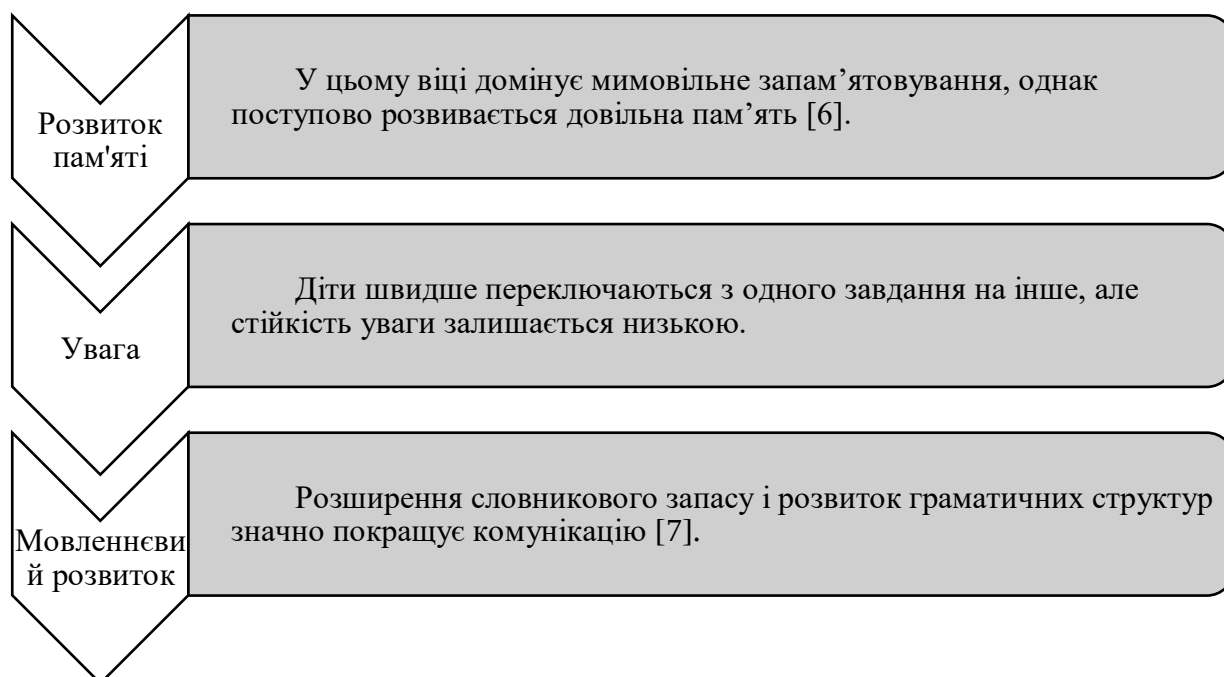

Рис. 1.2 - Основні аспекти когнітивного розвитку молодших школярів

Увага молодших школярів характеризується обмеженим обсягом і низькою стійкістю. Діти легко відволікаються, тому педагогам важливо використовувати різноманітні форми навчальної діяльності та регулярно змінювати її види. Короткі завдання, інтерактивні вправи та ігрові елементи допомагають утримувати їхню увагу на навчальному матеріалі.

Пам'ять на цьому етапі є переважно мимовільною: діти краще запам'ятовують інформацію, яка викликає емоції чи підкріплюється наочними прикладами. Поступово розвивається довільна пам'ять, що дозволяє засвоювати більш абстрактну інформацію.

Мислення молодших школярів залишається конкретно-образним, тому вони краще сприймають матеріал через приклади, ілюстрації чи практичні вправи. Мовлення вдосконалюється, що сприяє розвитку комунікативних навичок і підсилює здатність до навчання.

Врахування когнітивних особливостей у навчальному процесі допомагає створити ефективне та цікаве середовище для розвитку молодших школярів. Для ефективного навчання необхідно використовувати інтерактивні методи, які активізують когнітивні процеси учнів.

Результати дослідження методик, які покращують когнітивний розвиток, наведено в таблиці 1.2. [70]

Таблиця 1.2

Ефективні методики активізації когнітивних процесів [70]

Методика	Сутність	Очікуваний результат
Використання ігор	Залучення дітей через рольові та настільні ігри	Поліпшення пам'яті, уваги, мислення
Групова робота	Виконання завдань у малих групах	Розвиток комунікації, мовленнєвих навичок
Використання інтерактивних технологій	Залучення мультимедіа, інтерактивних завдань	Підвищення мотивації та залученості

Емоційний стан та соціальні навички відіграють значну роль у навчанні молодших школярів. У цьому віці формується емоційний інтелект, що є базою для подальшого успішного навчання [8]. Емоційний інтелект (EQ) — це здатність людини усвідомлювати, розуміти та керувати власними емоціями, а також розпізнавати й взаємодіяти з емоціями інших людей. Концепція емоційного інтелекту стала популярною завдяки роботам американського психолога Деніела Гоулмана, який вважав EQ не менш важливим за традиційний інтелект (IQ) у досягненні успіху. Основними аспектами є:

1. Формування самоконтролю. Молодші школярі починають контролювати свої емоції та поведінку.
2. Розвиток співпраці. Важливим етапом є розвиток здатності працювати у групах, що сприяє соціалізації.
3. Вплив оточення. Соціальне середовище (вчителі, батьки, однолітки) визначає ставлення дитини до навчання [9].

Позитивні результати досягаються за умови створення комфортного емоційного клімату. [53] У таблиці 1.3 наведено стратегії підтримки емоційного і соціального розвитку.

Таблиця 1.3

Стратегії підтримки емоційного та соціального розвитку молодших
школярів [52]

Стратегія	Опис	Приклад застосування
Створення комфортного середовища	Забезпечення безпечної та дружньої атмосфери	Використання методів позитивного підкріплення
Навчання емпатії	Залучення до обговорення почуттів і потреб інших	Проведення класних годин, рольових ігор
Моделювання соціальних ситуацій	Розгляд реальних життєвих ситуацій	Ігри на розвиток співпраці і взаєморозуміння

Психолого-педагогічні особливості молодших школярів визначають характер та ефективність навчального процесу. Вчителі повинні враховувати особливості когнітивного, емоційного та соціального розвитку, використовуючи інтерактивні, ігрові та групові методики. Ефективне навчання можливе за умови створення підтримуючого середовища, яке сприяє розвитку мотивації, уваги та мислення школярів.

1.2. Формування навичок говоріння як частина навчального процесу з іноземної мови молодших школярів

Мова як знакова система в мовленні реалізується у двох основних формах – діалогічній (полілогічній) і монологічній, що відрізняються як лінгвістичними та психолінгвістичними, так і паралінгвістичними особливостями, мають свою специфіку [39, с. 6]. Розглянемо навички говоріння, що є ключовим поняттям нашого дослідження.

Дослідженням діалогічної форми усного мовлення займались: О. Березюк, М. Шимановський, О. Корняк, Г. Балл, Г. Селевков, С. Копилов та інші науковці. Усне мовлення – це основна форма мовленнєвої діяльності, яка

поєднує в собі розуміння сприйнятого на слух мовлення та здійснення мовленнєвих висловлювань у звуковій формі.

На думку А.А. Леонтьєва, Н. Володіна та Н. Складенко, навички говоріння (діалогічного мовлення - ДМ) – це розмова між двома або кількома співрозмовниками, які міняються ролями: того, хто слухає, та того, хто говорить, тобто постають як пасивний чи активний співрозмовник [7; 24, с. 14]. Як вважає О.Є. Мисечко, діалог – це обмін висловлюваннями, що породжуються у процесі спілкування двох чи кількох співрозмовників. Автор наголошує, що характерною особливістю діалогу є наявність в учасників спілкування інтересу як до переданої інформації, так і до позиції співрозмовника [1].

В. Скалкін називає навички говоріння ситуативним, оскільки воно тісно пов'язана із ситуацією, в якій ведеться розмова. Водночас вважає його контекстуальним. Тому що, виконуючись як певна діяльність двома або більше особами, кожне висловлювання багато в чому обумовлюється попереднім висловлюванням. Діалог, як і будь-який комунікативний акт, відбувається в певній ситуації спілкування і є його продуктом. Однак в ієрархічній структурі усного спілкування комунікативна ситуація як її первинна галузь існує не ізольовано, а в межах більших за розміром сфер, серед яких, відповідно до вимог освітньо-нормативної документації, вирізняються: особистісна, освітня та громадська. Компоненти ситуації, в якій відбувається діалог, перебувають у постійному русі, внаслідок чого стимули змінюються під час одного акту діалогічного спілкування. Також важливо, який тип спілкування представлений конкретною мовленнєвою ситуацією – індивідуальною чи груповою, формальною чи неформальною комунікацією, вільною бесідою чи діловою розмовою [7].

На думку Л. Якубинського, навички говоріння – це особливий яскравий прояв комунікативної функції мови [2]. На думку К. Абульханова-Славського, діалог – це особливий спосіб мислення людини, спосіб пізнання реальності. О. Савченко визначає його як "бесіду, розмову між двома особами, мета якої –

пізнати суть предмета чи явища в процесі обміну думками суб'єктів навчальної взаємодії". На думку О. Леонт'єва, саме в діалозі найповніше проявляються творчі здібності і критичність мислення учня.

Ю. Кузнєцов загалом розглядає сучасну культуру як діалогічну, зазначаючи, що "діалог допомагає з'ясувати різні погляди на мету виховання та формує критичний напрям – пошук власної відповіді на питання".

Існують різні типи навичок говоріння. Наприклад, А. Соловйов класифікує діалог на чотири типи:

- 1) діалог – суперечка;
- 2) діалог – конфіденційне пояснення;
- 3) діалог – емоційний конфлікт (сварка);
- 4) діалог – унісон [4, с. 104].

Як зазначає Є.І. Пассов, навички говоріння називають ситуативним, тому що воно тісно пов'язане із ситуацією, в якій проводять розмову. Водночас воно є контекстуальним. Оскільки, здійснюючись як певна діяльність двох або кількох осіб, кожне висловлювання значною мірою зумовлено попереднім висловлюванням [20].

У розмовному спілкуванні можна тривалий час обмінюватися репліками, не використовуючи ніколи повного речення, при цьому окремі вирази досягають крайньої стиснутості. Тому специфічна особливість навичок говоріння – відносна стислість синтаксичних засобів. Усні діалоги характеризуються простими структурами речень, що складаються з невеликої кількості слів. У непідготовленому мовленні зручнішою є коротка проста фраза. Це не перевантажує короткочасну пам'ять, дозволяє зосередити увагу на суттєвій стороні висловлювання.

Існують такі види діалогічних єдностей [6, с.149]:

- запитання – відповідь
- повідомлення – запитання
- запитання – уточнююче запитання
- повідомлення – спонукання

- запитання – відповідь + повідомлення
- запитання – відповідь + запитання
- повідомлення – повідомлення
- повідомлення – повідомлення у відповідь + запитання
- спонукання – згода (відмова).

Сукупність декількох діалогічних єдностей, завершених змістовно, синтаксично і комунікативно, називають структурою діалогу.

На думку С. Ю. Ніколаєвої та інших авторів, діалогічні єдності можна класифікувати наступним чином (за комунікативно-логічним принципом – в залежності від характеру першої репліки) [7]:

1 група – повідомлення-повідомлення, повідомлення-запитання, повідомлення-спонукання;

2 група – спонукання-згода, спонукання-відмова, спонукання-запитання;

3 група – запитання-відповідь, запитання-контрзапитання.

Види співставлення діалогічної єдності в діалогічному мовленні розглядав також Є. І. Пассов [54]:

- Повідомлення-повідомлення + спонукання
- Відмова – повідомлення
- Повідомлення – повідомлення + повідомлення

Заслуговує на увагу також підхід О.І. Вишневського, який впевнений, що найпоширенішою на уроці структурною схемою діалогу є сполучення двох реплік: запитання і відповіді [14]. Проте ця діалогічна єдність не вичерпує різноманітності будови діалогу та не є основною з його форм. Структура природного повсякденного діалогічного мовлення (ДМ) дуже різноманітна і включає широку палітру логічних зв'язків між парами реплік. Зокрема, дослідник наводить такі приклади діалогічної єдності (ДЄ):

- 1) повідомлення – доповнення (уточнення);
- 2) повідомлення – підтвердження (заперечення);
- 3) повідомлення – застереження;

- 4) повідомлення – прохання;
- 5) запитання – відповідь;
- 6) запитання – контрзапитання;
- 7) прохання – згода (незгода);
- 8) наказ – уточнення (згода, незгода) і т. д.

Згідно з дослідженням В.В. Черниш існують такі функціональні типи діалогів:

- діалог-розпитування (запитання – повідомлення – спонукання);
- діалог-домовленість (повідомлення – спонукання – згода);
- діалог-обмін враженнями / думками (запитання/повідомлення – повідомлення);
- діалог-обговорення / дискусія (повідомлення – повідомлення) [7].

Вивчення іноземної мови в молодшому шкільному віці має особливе значення, адже в цей період діти найкраще засвоюють мовний матеріал завдяки природній гнучкості свого мозку. Одним із ключових аспектів цього процесу є формування навичок говоріння, яке слугує основою для ефективного спілкування іноземною мовою. Розвиток цих навичок вимагає врахування психологічних і педагогічних особливостей дітей, а також використання сучасних підходів до навчання.

Говоріння є інтегративним видом мовленнєвої діяльності, який об'єднує різні мовні компоненти: лексичні знання, граматичні навички та фонетичну правильність. У молодших школярів говоріння розвивається через практичне використання мови в реальних або змодельованих комунікативних ситуаціях. Це можуть бути діалоги, рольові ігри, вправи на опис малюнків чи обговорення простих тем. Важливою умовою ефективного навчання є створення сприятливого середовища, у якому діти відчують себе комфортно і не бояться робити помилки.

Під час навчання молодших школярів педагоги повинні враховувати, що діти цього віку мають обмежений обсяг пам'яті та уваги, але водночас добре сприймають інформацію через гру на основі англomовних казок та наочність.

Тому одним із ефективних методів формування навичок говоріння є використання ігрових методик. Наприклад, навчальні пісні, вірші чи ігри, у яких потрібно повторювати фрази, значно покращують запам'ятовування лексики та допомагають засвоювати правильну вимову. Також корисними є ігри на змагання, де діти складають речення або розповідають невеликі історії, намагаючись залучати вивчені слова.

Іншим важливим методом є впровадження комунікативного підходу, що передбачає акцент на практичному використанні мови. Завдання, які мають реальний комунікативний зміст, стимулюють дітей висловлювати свої думки і взаємодіяти з однокласниками. Наприклад, вправи на обмін інформацією, такі як «Знайди того, хто...» (де учень ставить питання і шукає відповідь у своїх однолітків), сприяють активізації мовленнєвої діяльності. Подібні вправи також розвивають впевненість дитини у використанні іноземної мови [21].

Не менш важливим є роль викладача як моделі мовленнєвої поведінки. У молодшому шкільному віці діти значною мірою вчать шляхом наслідування, тому правильна вимова та інтонація вчителя слугують основою для формування мовленнєвих навичок. Викладач також повинен бути чутливим до труднощів, які виникають у дітей, і надавати їм підтримку, що сприяє створенню позитивної мотивації до навчання.

Однією з ключових перешкод у навчанні говорінню є страх дитини помилитися. Щоб подолати цю проблему, вчитель має формувати атмосферу, де помилки сприймаються як природна частина навчального процесу, а успіхи — активно заохочуються. Наприклад, використання системи похвали за спробу висловитися чи виконання завдань, де кожен учень має можливість відчувати себе успішним, допомагають знизити напруження та збільшити залученість до навчання.

Сучасні технології також є корисними у формуванні навичок говоріння. Використання інтерактивних програм, відеоуроків або мобільних додатків дає можливість практикувати мову поза межами класу. Наприклад, програми з

автоматичним розпізнаванням мови дозволяють дітям перевіряти свою вимову та отримувати миттєвий зворотний зв'язок, що робить навчання більш цікавим і динамічним.

Отже, формування навичок говоріння в молодших школярів є багатогранним процесом, який потребує інтеграції різних методів і підходів. Гра, комунікативні вправи, заохочення та використання сучасних технологій — усе це сприяє успішному опануванню іноземної мови, роблячи навчання цікавим, ефективним і доступним для дітей. Врахування особливостей цього вікового періоду дозволяє не лише розвивати мовленнєві навички, а й формувати у дітей позитивне ставлення до вивчення іноземної мови, що є основою для подальших досягнень.

1.3. Роль казок як навчального матеріалу та підходи до використання казок у навчанні іноземної мови

Казки є унікальним педагогічним інструментом, який дозволяє ефективно інтегрувати процес навчання іноземної мови з емоційним і культурним розвитком учнів. Їх використання в навчальному процесі молодших школярів забезпечує розвиток лексичних, граматичних, мовленнєвих і комунікативних навичок у невимушеній, цікавій формі. У цьому розділі ми проаналізуємо, чому казки є важливим інструментом у навчанні іноземної мови, які методи їх використання дають найкращі результати та як вони впливають на розвиток мовних компетенцій [32].

Казки мають декілька унікальних характеристик, які роблять їх незамінними у навчанні дітей. По-перше, вони викликають інтерес і утримують увагу завдяки своїй простоті, емоційності та фантазійному змісту. По-друге, казки є культурним продуктом, тому вони дозволяють знайомити дітей із соціокультурними особливостями іншої мови, що підвищує їхню

мотивацію. По-третє, казкові тексти зазвичай включають повторення слів і фраз, що сприяє їхньому кращому запам'ятовуванню.

Для розуміння впливу казок на різні аспекти навчання розглянемо переваги у вигляді таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Основні переваги казок у навчанні іноземної мови [14]

Аспект	Перевага
Мотивація	Викликають інтерес завдяки яскравому сюжету та образам
Збагачення лексики	Повторення ключових слів і фраз сприяє засвоєнню нової лексики
Культурна інтеграція	Допомагають зрозуміти традиції, цінності та побут носіїв мови
Розвиток уяви	Стимулюють творче мислення та розширюють когнітивні горизонти
Формування комунікації	Навчають висловлюватися через діалоги, розповіді, перекази

Казки стимулюють дітей до активного використання мови, оскільки вони зацікавлені в тому, щоб зрозуміти сюжет і взаємодіяти з персонажами. Це створює мотивацію до говоріння, що є критично важливим для опанування іноземної мови.

Успіх застосування казок у навчальному процесі значною мірою залежить від того, як саме вони інтегровані у заняття. Викладачі можуть використовувати різні методи, зокрема читання казок, переказ, драматизацію, створення ілюстрацій, а також інтерактивні ігри на основі казкового сюжету.

Читання казок іноземною мовою є традиційним методом, що дозволяє ознайомити дітей з текстами, багатими на лексику та граматичні конструкції. Після читання діти можуть переказувати текст своїми словами, що сприяє закріпленню нових слів і фраз. Такий метод особливо ефективний для формування усного мовлення (таблиця 1.5).

Таблиця 1.5

Етапи роботи з казкою у навчальному процесі [18]

Етап	Зміст
Передчитання	Ознайомлення з ключовими словами, фразами та темою
Читання	Активне слухання чи читання тексту вчителем або учнями
Обговорення сюжету	Питання щодо змісту, інтерпретація дій персонажів
Переказ	Використання нової лексики для переказу подій
Творчі завдання	Драматизація, створення малюнків, написання власної кінцівки казки

Драматизація казок є надзвичайно корисною для навчання іноземної мови, адже діти активно використовують мову у змодельованих ситуаціях. Вони запам'ятовують не лише текст, але й інтонації, жести та міміку, що сприяє розвитку комунікативних навичок. Наприклад, учні можуть розіграти сцену з казки, перевтілюючись у персонажів. Цей метод активізує творче мислення та дозволяє відчувати себе частиною іншомовного середовища.

На уроках можна використовувати ігри та завдання, засновані на сюжеті казок. Наприклад, створення мапи пригод героїв, виконання квестів чи вирішення задач, які допомагають персонажам. Такі завдання сприяють розвитку критичного мислення та інтеграції мовних знань у практичну діяльність [44].

Казки містять багатий словниковий запас, представлений у природному контексті. Завдяки повторюваності лексичних одиниць учні легко запам'ятовують нові слова та фрази. Крім того, вивчення слів через казки є значно ефективнішим, ніж заучування списків, адже кожне слово має своє значення у контексті сюжету.

Робота з лексикою може включати [15]:

- складання словникових карток;
- малювання ілюстрацій до слів;
- створення власних історій на основі нового словникового запасу.

Казки — це не лише мовний, але й культурний продукт. Вони розповідають про традиції, звичаї та спосіб життя людей, які є носіями мови. Наприклад, англomовні казки часто включають елементи західної культури, як-от замки, королі та лицарі, що дозволяє дітям краще розуміти культурний контекст.

Таке знайомство з іншою культурою стимулює інтерес до мови і розвиває толерантність та міжкультурне розуміння. Учні вчаться не лише мови, але й глибше розуміють світ, у якому вона існує.

Казки є універсальним інструментом у навчанні іноземної мови, який дозволяє інтегрувати мовні знання, культурні аспекти та емоційний розвиток у єдине ціле. Вони стимулюють уяву, мотивацію та мовленнєву активність дітей, створюючи сприятливі умови для засвоєння мови. Використання казок у навчанні сприяє формуванню комплексних мовних навичок, що робить їх невід'ємною частиною сучасної педагогіки.

Відомо, що одним із шляхів підвищення ефективності вивчення англійської мови є використання рольової гри, яка дає змогу виділити володіння учнями мовленнєвою діяльністю (а не мовним матеріалом, як це має місце при використанні ігри з елементом змагання). Сюжетно-рольова гра на основі матеріалів англomовних казок допомагає реалізувати головний принцип комунікативної спрямованості навчання. Сприяє підвищенню мотивації учнів до вивчення іноземної мови, дозволяє врахувати психологічні та вікові особливості учнів, їхні інтереси та нахили, сферу діяльності, моделюючи ситуації реального спілкування [27].

Виховна функція казки відома давно. Використовуючи її як засіб навчання, відомі педагоги стверджували, що вона має величезний потенціал. Ігрові форми роботи на уроці активізують діяльність учнів, дають змогу розкрити розумові та творчі здібності дітей.

Видатні діячі епохи Відродження (Франсуа Рабле, Еразм Роттердамський та інші) велику увагу приділяли іграм при вивченні іноземних

мов. Але, незважаючи на очевидну доцільність, вони все ще недостатньо використовуються в шкільній практиці.

На уроці ми маємо справу з навчальними іграми, які, на відміну від розважальних, мають конкретну методичну мету, яку вчитель повинен завжди чітко уявляти, але ні в якому разі не показувати учням, що його цікавить дидактичний підтекст. Він повинен сміятися і радіти разом з учнями, підкреслюючи тим самим, що його цікавить ігровий зміст вправи, а не навчальний. Якщо вчитель розкриє перед учнями свою мету, гра перетвориться на звичайну вправу. Для вчителя будь-яка навчальна гра – це перш за все вправа [44].

Саме те, що гра пробуджує інтерес і активність дітей, дає їм можливість проявити себе в цікавій для них діяльності, сприяє більш швидкому і надійному запам'ятовуванню іншомовних слів і речень, особливо якщо знання цього матеріалу є обов'язкова умова активної участі, а в усіх випадках - обов'язкова умова перемоги.

Гра - це певна ситуація, яка повторюється багато разів, і щоразу в новій версії. Під час гри виникає змагання. Бажання перемогти мобілізує думку гравців. Мовленнєве спілкування, яке включає не тільки власне мовлення, а й жести, міміку тощо, має чітко мотивований характер. Мова гри, незважаючи на певну програмність, також характеризується спонтанністю, адже перемога залежить від точної та швидкої реакції, правильних та дотепних відповідей [41].

Отже, гру на основі англомовних казок розглядаємо як варіативно-ситуативну мовленнєву вправу, під час якої учні набувають досвіду спілкування. Тому гра має бути невід'ємним елементом кожного уроку і ні в якому разі не протиставляти «основній» частині уроку. Наприклад, на початку уроку вчитель заходить до класу і просить учнів вишикуватися. Потім каже: «Подивіться на мене і скажіть: хто перший? Хто другий? Третій? Шостий?». На перший погляд питання просте, але цікаве. Непомітно для себе діти зосередилися, налаштувалися на урок іноземної мови. Таким чином учні

повторили вживання порядкових числівників. Продовження уроку: «Вгадай, що ми будемо робити сьогодні на уроці?» Учні відповідають: "Ми будемо писати. Читати. Слухати". Таким чином закріплюємо вивчений майбутній час дієслова. Такі ігрові моменти корисно застосовувати на всіх етапах уроку. Тоді гра буде органічно пов'язана з уроком, і діти можуть не помітити, що вони граються, їм просто буде цікаво. Тому, бажаючи перевірити, як учні засвоїли слова на попередньому уроці, вчитель запитує: «Що там у мішку?». А потім, пояснюючи вживання дієслова *may*, може запропонувати гру на основі англomовних казок «Батько, можна мені зробити крок?». Звичайно, справа не в кількості ігор, які ми використовуємо на уроці. Йдеться про загальну ігрову атмосферу, яка дозволяє вчителю зацікавити учнів, налаштувати їх на сприйняття нового матеріалу чи закріпити вивчене [13].

Ігри можна використовувати на всіх етапах вивчення іноземної мови в школі, але зміст мовного матеріалу і характер завдань слід підбирати відповідно до віку учнів і рівня підготовки певного класу. На початковому етапі навчання на особливу увагу заслуговують ігри для простого сприйняття і відтворення матеріалу, а на наступному — для розвитку в учнів умінь визначати, зіставляти і порівнювати явища і факти; аналізувати та узагальнювати їх; робити правильні висновки тощо. Гру на основі англomовних казок підбирає вчитель, оскільки тільки він може вирішити, що краще запропонувати учням.

Ретельно продумана і грамотно проведена гра сприяє вивченню і закріпленню мовного матеріалу (фонетики, лексики, граматики) і сприяє формуванню відповідних умінь і навичок.

Англomовні казки є потужним засобом для навчання іноземної мови, особливо у молодшому шкільному віці. Вони об'єднують багатство мовного матеріалу з емоційною залученістю, що стимулює дітей до вивчення мови в цікавій і невимушеній формі. Однак, як і будь-який метод, використання казок у навчальному процесі має свої переваги та виклики. Грамотний підхід до їх

інтеграції в освітній процес допомагає максимально ефективно використовувати їхній потенціал [45].

Однією з головних переваг англomовних казок є їхня здатність залучати дітей до активного навчання завдяки емоційному і яскравому сюжету. Казки часто включають повторювані структури, просту лексику та чіткий сюжет, що робить їх доступними для дітей навіть з початковим рівнем знань. Наприклад, казки, такі як *"The Three Little Pigs"* або *"Goldilocks and the Three Bears"*, дозволяють вивчати базові конструкції, пов'язані з числами, прикметниками та дієсловами. У текстах казок зосереджено лексичні одиниці в контексті, що сприяє їхньому природному запам'ятовуванню. Це є однією з основних причин, чому казки широко використовуються у навчанні дітей.

Крім того, казки є ефективним інструментом для формування культурної компетенції. Вони знайомлять дітей з традиціями, звичаями та цінностями англomовних країн. Наприклад, казки братів Грімм або англійські народні казки демонструють соціальні норми, що були актуальними у часи їхнього створення. Такі тексти розширюють культурний кругозір учнів, допомагаючи їм краще розуміти не лише мову, а й контекст, у якому вона існує. Цей аспект є особливо важливим у час глобалізації, коли знання культури є невід'ємною частиною міжкультурної комунікації.

Однак використання англomовних казок у навчанні має і свої виклики. Одним із них є мовна складність деяких текстів. Хоча багато казок написані простою мовою, деякі класичні твори можуть включати застарілі слова або конструкції, які важко зрозуміти дітям. Наприклад, твори Ганса Крістіана Андерсена в англійському перекладі можуть містити складні лексичні звороти, що викликає труднощі у сприйнятті. Для подолання цієї проблеми вчителі повинні адаптувати тексти або використовувати адаптовані версії [52].

Ще одним викликом є ризик надмірного спрощення матеріалу. Надмірно спрощені тексти можуть втрачати своє культурне значення та літературну цінність. Це знижує інтерес учнів до твору, адже вони не отримують справжнього задоволення від читання. Важливо знайти баланс між

доступністю тексту та його автентичністю. Наприклад, використання ілюстрованих версій казок або супровідного відеоматеріалу допомагає зберегти увагу дітей і водночас полегшує розуміння.

Ефективне використання казок у навчанні іноземної мови вимагає ретельної методичної підготовки. Один із найпоширеніших підходів — інтеграція казок у комунікативні завдання. Наприклад, після читання казки учням можна запропонувати переказати її своїми словами або обговорити дії персонажів. Це сприяє розвитку навичок говоріння та слухання. Іншим підходом є драматизація, коли учні розігрують сцени з казки, використовуючи нові слова і фрази. Це не лише розвиває мовленнєву компетенцію, а й сприяє емоційному зануренню у текст [58].

Інтерактивні методи також мають значний потенціал у роботі з казками. Наприклад, створення кросвордів, головоломок чи інтерактивних вправ на основі тексту казки дозволяє закріпити вивчену лексику. Завдяки інтерактивним технологіям, таким як електронні книги, програми з автоматичним розпізнаванням голосу або мультимедійні презентації, учні можуть працювати з текстами казок більш активно й автономно.

Казки також можна використовувати для розвитку міждисциплінарних навичок. Наприклад, обговорення географічного середовища, де відбуваються події казки, або створення власних ілюстрацій допомагає інтегрувати вивчення мови з іншими дисциплінами, такими як мистецтво чи природознавство [43].

Не менш важливо враховувати вікові особливості дітей під час роботи з казками. Молодші школярі краще сприймають казки з простим сюжетом, повторюваними елементами та яскравими персонажами. Для молодших дітей можна використовувати більш складні тексти, які стимулюють розвиток критичного мислення. Наприклад, аналіз мотивів персонажів або обговорення альтернативних закінчень казки дозволяє зробити навчання більш інтерактивним і цікавим.

У підсумку, англомовні казки є надзвичайно цінним ресурсом у навчанні іноземної мови. Вони сприяють розвитку мовленнєвих, лексичних і культурних компетенцій, створюючи при цьому сприятливу емоційну атмосферу для навчання. Однак для досягнення найкращих результатів необхідно враховувати мовну складність текстів, вікові особливості учнів і використовувати різноманітні підходи, що забезпечують інтерактивність і цікавість. Грамотне використання казок робить процес вивчення іноземної мови захоплюючим і ефективним, допомагаючи дітям не лише освоїти нову мову, а й полюбити її.

Казки як освітній інструмент займають особливе місце в навчанні іноземної мови. Вони не лише сприяють формуванню мовних навичок, але й створюють позитивне емоційне середовище для навчання. Використання казок дозволяє інтегрувати культурні, лексичні та граматичні аспекти в один захопливий процес, що робить їх важливим компонентом у системі викладання іноземної мови, особливо для молодших школярів. Проте для досягнення ефективності в роботі з казками важливо правильно обирати та застосовувати підходи, що враховують вікові, психологічні та мовні особливості учнів [26].

Основний підхід до використання казок у навчанні іноземної мови полягає в інтеграції читання та аудіювання. Казки зазвичай читають або слухають, що дозволяє учням ознайомитися з новою лексикою та граматичними структурами в природному контексті. Читання казки вголос викладачем або прослуховування запису створює базу для сприйняття мови на слух. Учні спостерігають за вимовою, інтонацією та ритмом мови. Наприклад, у таких текстах, як *"The Gingerbread Man"* чи *"Little Red Riding Hood"*, часто повторюються ключові фрази, що допомагає учням легко їх засвоїти. Цей підхід є особливо корисним на початковому етапі навчання, коли необхідно сформувати базові мовленнєві навички [28].

Другий підхід включає активну роботу з текстом казки. Після ознайомлення з текстом учні виконують завдання, спрямовані на закріплення

лексики та розвиток розуміння змісту. Наприклад, можна запропонувати учням відповісти на питання щодо сюжету казки, пояснити значення нових слів або скласти власний опис персонажів. Така робота допомагає учням глибше зрозуміти текст і застосовувати отримані знання на практиці. Вона також сприяє розвитку навичок читання та письма.

Одним із найпоширеніших підходів є драматизація казок. У цьому випадку учні розігрують сцени з казки, перевтілюючись у персонажів. Такий підхід має кілька переваг. По-перше, він сприяє розвитку навичок говоріння, адже діти активно використовують мову у змодельованих ситуаціях. По-друге, драматизація стимулює творче мислення, залучаючи дітей до емоційного світу казки. По-третє, така діяльність сприяє розвитку командної роботи та соціальних навичок. Наприклад, у процесі постановки "*Goldilocks and the Three Bears*" діти вчаться працювати разом, виконуючи ролі, і обговорюють, як краще передати сюжет.

Ще один підхід — використання інтерактивних технологій. Сучасні мультимедійні ресурси, такі як електронні книги, інтерактивні ігри та анімаційні версії казок, дозволяють учням зануритися у мовне середовище. Інтерактивні платформи дають можливість слухати казки, виконувати вправи на розуміння тексту та навіть створювати власні історії [57]. Наприклад, програми на зразок "Book Creator" дозволяють дітям створювати власні казки, додаючи текст, зображення та аудіозаписи, що сприяє інтеграції навичок читання, письма та говоріння.

Казки також можна використовувати для розвитку креативності. Один із підходів — створення альтернативних закінчень або розробка нових сюжетних ліній. Наприклад, після прочитання казки "*Cinderella*" учні можуть уявити, що сталося з головною героїнею через рік після її весілля, і написати про це невелику розповідь. Такий метод стимулює уяву дітей, розвиває їхнє мовне мислення та допомагає використовувати вивчену лексику у нових контекстах.

Підходи до роботи з казками можуть також включати створення проектів. Учні можуть працювати в групах, досліджуючи казкові сюжети, культурний контекст або навіть порівнюючи казки різних країн. Наприклад, можна провести проект на тему «Казки світу», де кожна група досліджує казку своєї країни, перекладає її англійською мовою і представляє класу. Такий підхід дозволяє інтегрувати знання з мови, культури та літератури.

Особливу увагу слід приділяти підбору казок. Вони мають бути адаптовані до рівня знань учнів, а також враховувати їхні інтереси. Наприклад, для молодших школярів підходять короткі, прості історії з яскравими персонажами та повторюваними фразами. Для молодших учнів можна обирати складніші тексти, які вимагають аналізу сюжету та розуміння підтексту.

Важливим аспектом є врахування вікових особливостей дітей. Молодші школярі краще сприймають казки через гру та ілюстрації, тому для них ефективним є поєднання читання казок із малюванням або створенням аплікацій. Старші учні можуть виконувати завдання на аналіз сюжету, обговорення мотивів персонажів або написання відгуків. Наприклад, після прочитання "*The Little Prince*" можна організувати дискусію на тему «Чого нас навчає ця історія?».

Окрім мовних навичок, казки сприяють розвитку міжкультурної компетенції. Використання казок різних народів дозволяє учням краще розуміти культуру інших країн. Наприклад, англійські казки, такі як "*Jack and the Beanstalk*", демонструють аспекти британської культури, тоді як казки інших країн показують відмінності у світогляді та традиціях. Це допомагає дітям усвідомлювати багатоманітність світу та формувати толерантність.

Підсумовуючи, використання казок у навчанні іноземної мови є багатограним процесом, що вимагає інтеграції різних підходів. Читання, драматизація, інтерактивні вправи, творчі завдання та проекти — усе це сприяє не лише вивченню мови, а й загальному розвитку дітей. Головне завдання викладача — обрати відповідні методи та адаптувати їх до потреб і

можливостей учнів. Казки допомагають зробити процес навчання цікавим, змістовним і ефективним, формуючи у дітей не лише мовні навички, а й любов до іноземної мови.

1.4. Етапи роботи з казками на уроці іноземної мови

Казки є потужним інструментом навчання іноземної мови, оскільки вони поєднують мовну практику, культурну інтеграцію та емоційне залучення учнів. Їхня структура, яскраві персонажі, захопливі сюжети та повторювані мовні елементи роблять казки універсальним засобом для викладання. Щоб ефективно використовувати казки на уроках іноземної мови, важливо розробити послідовний процес роботи, що охоплює кілька етапів: підготовчий, основний і заключний. Кожен з цих етапів має свої завдання та методи реалізації, які сприяють розвитку мовних навичок і формуванню інтересу до вивчення мови.

Підготовчий етап роботи з казкою спрямований на створення мотивації та забезпечення мовної та культурної бази для її розуміння. Перш ніж учні ознайомляться з текстом, важливо викликати в них інтерес до сюжету. Викладач може почати урок із вступної бесіди, де обговорюються теми, пов'язані з казкою. Наприклад, перед читанням "*The Three Little Pigs*" можна запитати учнів: «Що ви знаєте про свинок?» або «Які будинки найміцніші?». Це створює інтригуючу атмосферу та налаштовує учнів на активне сприйняття матеріалу.

Іншою важливою частиною підготовчого етапу є введення ключової лексики. Казки часто містять повторювані слова та вирази, які є основними для розуміння сюжету. Учитель може представити ці слова через флеш-картки, ілюстрації або короткі пояснення. Наприклад, для казки "*Goldilocks and the Three Bears*" можна пояснити слова, такі як "porridge", "chair", "bed",

використовуючи картинки або предмети. Додатково можна використовувати інтерактивні ігри, наприклад, відповідність слів із зображеннями, щоб активізувати лексичний запас учнів перед читанням.

Підготовчий етап також включає знайомство з культурним контекстом казки. Казки є відображенням культури, у якій вони створені, і це відкриває можливість для обговорення традицій, звичаїв та цінностей. Наприклад, перед читанням англійської казки "*Jack and the Beanstalk*" можна розповісти про значення гігантів у європейському фольклорі або обговорити, чому чарівні боби часто асоціюються з магією. Це не лише покращує розуміння тексту, але й допомагає учням сформувати міжкультурну компетенцію.

Основний етап роботи з казкою спрямований на активне сприйняття та аналіз тексту. Учні можуть читати казку самостійно, слухати її у виконанні вчителя або переглядати її аудіо- чи відеOVERсію. Вибір залежить від рівня підготовки учнів та мети уроку. Наприклад, молодші школярі краще сприймають казки через слухання, особливо якщо текст супроводжується яскравими ілюстраціями або анімацією. У цьому випадку вчитель може виразно читати казку, використовуючи інтонації, жести та міміку, щоб зробити сюжет більш зрозумілим і цікавим.

Після ознайомлення з текстом важливо забезпечити його глибоке розуміння. Для цього можна використовувати запитання до тексту, які спрямовані на перевірку розуміння сюжету та розвиток критичного мислення. Наприклад, після читання казки "*Little Red Riding Hood*" учитель може поставити такі запитання: «Чому дівчинка вирішила піти до бабусі?» або «Що б ви зробили на її місці?». Це допомагає учням не лише запам'ятовувати факти, а й аналізувати поведінку персонажів.

Драматизація є одним із найбільш ефективних методів на цьому етапі. Учні можуть розігрувати сцени з казки, використовуючи діалоги та вивчену лексику. Це сприяє розвитку навичок говоріння, формуванню впевненості у використанні мови та стимулює творчість. Наприклад, після читання казки "*The Three Little Pigs*" діти можуть інсценувати будівництво будинків і

розмову між свинками та вовком, використовуючи прості фрази, такі як «Who's afraid of the big bad wolf?»).

Основний етап також передбачає виконання завдань на закріплення лексики та граматики. Учні можуть складати словникові картки, виконувати вправи на заповнення пропусків у тексті або створювати схеми, що ілюструють події казки. Наприклад, для казки "*The Ugly Duckling*" можна створити ланцюжок подій: "egg – duckling – swan". Це допомагає систематизувати інформацію та зміцнити мовні навички.

Заключний етап роботи з казкою зосереджений на творчому осмисленні матеріалу та його застосуванні у нових контекстах. На цьому етапі учні мають можливість висловити власне ставлення до казки, обговорити її мораль та створити щось нове на основі тексту. Одним із найпоширеніших завдань є написання альтернативного закінчення казки. Наприклад, учні можуть уявити, що сталося б, якби Попелюшка не потрапила на бал, і створити нову версію казки. Це завдання стимулює уяву, розвиває навички письма та допомагає застосувати вивчену лексику у творчий спосіб.

Іншим творчим завданням є створення ілюстрацій до казки або оформлення книжки-казки. Учні можуть малювати сцени з тексту, вигадувати нові образи персонажів або навіть створювати комікси. Наприклад, для казки "*Hansel and Gretel*" діти можуть намалювати карту лісу, де відбуваються події, і описати її англійською мовою. Такі завдання сприяють не лише розвитку мовних навичок, а й інтеграції навчання мови з іншими дисциплінами, такими як мистецтво чи географія.

Заключний етап також може включати проектну роботу. Учні можуть працювати в групах, створюючи презентацію, присвячену казці, або досліджуючи різні версії одного сюжету у різних культурах. Наприклад, можна порівняти англійську казку "*Cinderella*" із українською народною казкою про Попелюшку, звернувши увагу на схожості та відмінності. Це допомагає розвивати навички міжкультурного аналізу та формує толерантність до інших культур.

Казки є незамінним засобом для навчання іноземної мови, особливо для молодших школярів. Вони поєднують емоційність, яскравість, культурну насиченість і лексичну простоту, що робить їх ідеальним навчальним матеріалом. Методичні прийоми роботи з казкою дозволяють ефективно інтегрувати мовні, комунікативні та культурні аспекти навчання, створюючи позитивну атмосферу та заохочуючи учнів до активного використання мови. У цьому розділі розглянемо основні прийоми роботи з казкою, їхнє застосування та дидактичні переваги.

Методичні прийоми роботи з казкою на уроці іноземної мови поділяються на етапи підготовки, активного опрацювання та творчого осмислення. На кожному етапі використовуються спеціальні техніки, які спрямовані на досягнення конкретних навчальних цілей. Для ефективного використання казки важливо вибирати прийоми, які відповідають віковим особливостям учнів, їхньому рівню мовної підготовки та цілям уроку.

Вступ до казки: підготовчий етап представлений в таблиці 1.6.

Перед тим як почати роботу з текстом казки, важливо створити у дітей емоційний інтерес і забезпечити необхідну лексичну та культурну базу. Для цього використовуються прийоми, спрямовані на підготовку учнів до сприйняття сюжету. [64]

Таблиця 1.6

Прийоми підготовчого етапу роботи з казкою [64]

Приєм	Мета	Приклад реалізації
Введення лексики через візуалізацію	Засвоєння ключових слів	Картинки, флеш-картки, відеофрагменти
Передбачення сюжету	Стимулювання інтересу та уваги	Запитання на основі назви чи ілюстрацій
Обговорення теми казки	Підготовка до тематики сюжету	«Що ви знаєте про вовків?»

Одним із найефективніших прийомів є введення ключової лексики через візуалізацію. Наприклад, перед читанням казки *"The Three Little Pigs"* можна використовувати картинки будинків із соломи, дерева і цегли, супроводжуючи

їх відповідними словами: "straw", "wood", "bricks". Учні можуть складати прості речення, такі як "The house is made of wood", що допомагає їм запам'ятати нові слова в контексті.

Ще одним популярним прийомом є запитання для передбачення сюжету. Учитель показує ілюстрацію або називає назву казки й запитує: «Як ви думаєте, про що буде ця історія?» Такий прийом розвиває критичне мислення та стимулює інтерес до тексту.

Основний етап полягає на зосередженості та активному опрацюванні тексту.

Цей етап передбачає читання, слухання або перегляд казки, а також виконання завдань, які сприяють розумінню тексту. Основною метою є ознайомлення з сюжетом і мовним матеріалом, закріплення лексики та граматики.

Одним із методичних прийомів є читання казки вголос із виразом. Учитель або учні читають текст, використовуючи правильну інтонацію, що допомагає дітям краще зрозуміти сюжет і засвоїти вимову. Наприклад, під час читання "*Goldilocks and the Three Bears*" учитель може підкреслити різницю в голосах персонажів: низький голос для тата-ведмеда, високий для мами й дитячий для малюка.

Інтерактивним прийомом є рольова гра, де учні розподіляють ролі персонажів казки й відтворюють діалоги. Це допомагає розвивати діалогічне мовлення, стимулюючи учнів до використання нової лексики та граматики.

Ще одним важливим прийомом є створення схеми подій. Після прослуховування чи читання казки учні малюють схему, яка відображає ключові моменти сюжету, наприклад, послідовність подій у "*Little Red Riding Hood*". Такий прийом дозволяє систематизувати матеріал і покращує розуміння.

Заключний етап – це творчі завдання (таблиця 1.7).

Творчий етап роботи з казкою спрямований на закріплення матеріалу та розвиток мовленнєвих навичок. Основними прийомами є створення власних текстів, переказ і дискусії.

Одним із найбільш творчих прийомів є створення альтернативного закінчення казки. Учні можуть вигадати нову кінцівку, наприклад, що б сталося, якби вовк у *"The Three Little Pigs"* збудував власний будинок. Це завдання стимулює уяву та допомагає використовувати мову в нових контекстах.

Ще одним прийомом є переказ із опорою на ключові слова або картинки. Учні розповідають казку своїми словами, використовуючи підказки. Це допомагає розвивати навички зв'язного мовлення.

Обговорення морального уроку казки є важливим прийомом для молодших учнів. Учитель може запитати: «Чому нас навчає ця історія?» або «Як би ви діяли на місці героя?». Це сприяє розвитку критичного мислення та вмінню висловлювати думки англійською мовою. [27]

Таблиця 1.7

Прийоми творчого етапу роботи з казкою

Прийом	Мета	Приклад реалізації
Створення альтернативного закінчення	Розвиток творчого мислення	Учні пишуть чи обговорюють нову кінцівку
Переказ із опорою на ключові слова	Розвиток зв'язного мовлення	Учні переказують казку за ілюстраціями
Обговорення морального уроку	Формування критичного мислення	«Чого нас навчає ця казка?»

Методичні прийоми роботи з казкою мають безліч переваг. Вони роблять уроки цікавими, сприяють емоційному залученню учнів і мотивують їх до вивчення мови. Крім того, прийоми інтегрують лексичну, граматичну та комунікативну складові, забезпечуючи комплексний розвиток мовних навичок. Казки допомагають учням засвоювати мову у природному контексті, що підвищує ефективність навчання.

Важливо також зазначити, що методичні прийоми роботи з казками сприяють формуванню міжкультурної компетенції. Вивчаючи англomовні казки, учні знайомляться з традиціями, звичаями та цінностями іншої культури. Наприклад, казка "*Jack and the Beanstalk*" демонструє ідеї про винахідливість і сміливість, які є важливими в англomовній культурі.

Застосування цих прийомів допомагає створити сприятливу атмосферу для навчання, де учні можуть розвивати свої мовні навички, працюючи з цікавим і змістовним матеріалом. Використання казок у навчальному процесі робить уроки не лише ефективними, а й захоплюючими, дозволяючи учням відчувати радість від вивчення іноземної мови.

Отже, робота з казками на уроці іноземної мови включає кілька ключових етапів, кожен із яких має свої завдання та методи реалізації. Підготовчий етап забезпечує мовну та культурну базу, основний етап зосереджений на сприйнятті та аналізі тексту, а заключний етап спрямований на творче осмислення та застосування матеріалу. Такий послідовний підхід дозволяє не лише ефективно засвоювати мовний матеріал, а й розвивати інтерес до мови, творчі здібності та міжкультурну компетенцію учнів. Казки є унікальним ресурсом, який дозволяє зробити процес навчання цікавим, змістовним і захоплюючим.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ

2.1. Розробка комплексу вправ з використанням англомовних казок у навчанні говоріння учнів початкової школи

Формування навичок англомовного говоріння у молодших школярів є одним із ключових напрямів навчання іноземної мови. Саме в цей період діти закладають основу комунікативної компетентності: вчать слухати, розуміти, наслідувати інтонаційні зразки, добирати слова відповідно до ситуації спілкування. Діагностика рівня сформованості навичок говоріння з англійської мови допомагає виявити, наскільки успішно учні оволоділи основами іншомовного спілкування, і визначити напрями подальшої роботи над розвитком їхніх комунікативних умінь.

Комплекс діагностичних критеріїв, що допоможуть визначити рівень сформованості навичок говоріння у школярів молодшої ланки, представлений в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Діагностичний комплекс для визначення рівня сформованості навичок
говоріння англійською мовою у молодших школярів

Критерій	Показники сформованості	Приклади завдань	Рівні сформованості
Змістовий (смісловий)	Учень розуміє зміст запитання, може висловити основну думку англійською; дотримується послідовності	1. Describe your pet / favourite toy. 2. Tell about your family using pictures.	Високий: розповідь повна, логічна, без тривалих пауз; Середній: висловлювання коротке, є незначні порушення послідовності; Низький: уривчасті фрази, порушена логіка, важко сформулювати думку.

Продовження таблиці 2.1

Лексико-граматичний	Обсяг і правильність використання вивченої лексики та граматичних структур	1. Answer simple questions: “What is your name?”, “How old are you?”, “Where do you live?” 2. Make 3–4 sentences about your school day.	Високий: уживає вивчену лексику правильно, помилки поодинокі; Середній: обмежений запас слів, помилки не заважають розумінню; Низький: часті граматичні помилки, труднощі у доборі слів.
Фонетико-інтонаційний	Правильна вимова звуків, наголос у словах, ритмічність і природність мовлення	1. Повторити скоромовку (“She sells seashells...”). 2. Прочитати короткий діалог з відповідною інтонацією.	Високий: вимова правильна, інтонація природна; Середній: незначні фонетичні неточності, темп нерівномірний; Низький: значні спотворення звуків, порушена інтонація.
Комунікативний	Здатність брати участь у простих діалогах, реагувати на запитання, ініціювати коротку розмову	1. Рольова гра “In the shop”, “At school”, “In the zoo”. 2. Запитай однокласника про його улюблений колір, їжу, іграшку.	Високий: активно вступає у діалог, реагує доречно; Середній: відповідає після стимулу, потребує допомоги; Низький: не розуміє запитання, не ініціює спілкування.
Мотиваційний (емоційний)	Інтерес до англомовного спілкування, бажання висловлюватись, подолання сором’язливості	Спостереження під час виконання усних вправ, рольових ігор, пісень.	Високий: учень активний, охоче говорить англійською; Середній: бере участь за підтримки вчителя; Низький: уникає відповіді, говорить неохоче.

Навчання говоріння відбувається в комплексі, що включає вправи для кожного етапу формування вмінь та навичок діалогу. Є чотири етапи, на яких відбувається формування навичок та вмінь діалогічного спілкування:

- Нульовий етап – навчання реплікування;
- Перший етап – оволодіння діалогічними єдностями;
- Другий етап – оперування мікродіалогом.
- Третій етап – навчання вести діалоги.

Для кожного етапу характерні певні види вправ. Розглянемо типи вправ, які притаманні кожному з цих етапів.

Процес засвоєння учнями окремих реплік вважається підготовчим або нульовим етапом формування діалогічних вмінь. На цьому етапі використовують умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні та репродуктивні навчальні вправи. Вони можуть бути імітаційними, заміщувочими, трансформаційними, запитаннями-відповідями, вправами для обміну репліками. Всі вправи на цьому етапі виконуються послідовно в таких режимах: «вчитель - учень», «учень - вчитель», «фонограма - учень», «учень - фонограма», «учень - учень».

Процес навчання реплікації повинен поступово ускладнюватися, тобто збільшувати обсяг реплік – з однієї до трьох фраз, що складають діалогічну єдність. Після того, як учні оволоділи ініціативними та реактивними репліками певної діалогічної єдності, вони можуть перейти до першого етапу розвитку вмінь говоріння, а саме оволодіння цілісними діалогічними єдностями.

Перший етап. Вправи на цьому етапі умовно-комунікативні рецептивно-продуктивні.

Наприклад:

A: I'm interested in dancing.

B: I'm interested in dancing too.

And I'm interested in reading books.

B: I'm interested in reading books too.

Другий етап. Вправи другого етапу спрямовані на розвиток вміння складати мікродіалоги та одночасно на вдосконалення навичок оволодіння діалогічними одиницями. Використовуючи раніше вивчені діалогічні одиниці, учні складають діалоги з двох-трьох діалогічних одиниць. Вправи другого

етапу проходять у певних навчально-мовленнєвих ситуаціях та з комунікативним завданням. Учням пропонуються слухові словесні опори (фонограма діалогу-зразка) та наочні словесні опори (мікродіалог-таблиця заміщення та мікродіалог-схема), які базуються на мікродіалозі-зразку. Перевіливши розуміння мікродіалогу-зразка, учні слухають його вдруге і в паузах повторюють кожен рядок для доповідача чи викладача.

Наприклад:

-?

-It made a deep impression on me,too. How did you like the singing?

-?

- Yes, he is my favourite opera singer.

Третій етап. Вправи третього етапу спрямовані на навчання учнів складати і вести власні діалоги відповідно до навчально-мовленнєвих ситуацій на рівні програмних вимог. Вправи третього етапу продуктивні. Знімаються всі опори, вправи самостійні. На цьому етапі пропонуються навчально-мовленнєві ситуації для учнів, ступінь розвитку кожного із компонентів поступово змінюється – зменшується залежно від набутих діалогічних навичок учнів. Ось приклад вправи цього етапу.

Тема «Покупки»

Завдання першому партнеру : You are an absent-minded customer. Now you are at the Hat Department. Choose the hat.

Завдання другому партнерові : You are a shop assistant .Your customer is very absent-minded. Help him to choose the right thing. Be polite.

Наприкінці цього етапу учні уже самостійно створюють презентації, діалоги проекти, виступають ініціаторами дискусій, конференцій, тощо.

Як було зазначено нами у попередніх параграфах дослідження, існують різні шляхи навчання говоріння: навчання діалогічній єдності, навчання мікро діалогу та макро діалогу (самостійна робота учнів). Ми також відокремили і інші шляхи навчання говоріння за допомогою тексту-зразка, на основі складання діалогу «Крок за кроком», створюючи певну ситуацію спілкування та використовуючи рольову гру. Розглянемо умови навчання говоріння за даними засобами та наведемо приклади формулювання завдань до таких вправ.

Представимо модель уроку з використання засобів інтерактивного навчання з метою розвитку говоріння.

На початку уроку варто запропонувати роботу зі зразком діалогу, в якому педагог задає тему чи сценарій, а учні відтворюють його у власній інтерпретації.

Засіб 1. Навчання говоріння з використанням тексту- зразка.

Робота зі зразком діалогу орієнтована на засвоєння зразків-висловлювань іноземною мовою, навчання комунікативної взаємодії учнів, оперування мовним матеріалом у діалогічному мовленні, виконання різноманітних перетворень з текстом діалогу, а також розвиток навичок формувати моделі діалогів.

Робота зі зразком діалогу може бути запропонована в таких вправах:

1. Прослухати діалог без тексту з попередніми вказівками (запитання щодо змісту, правдиві та неправдиві твердження, ключові слова).
2. Прослухати діалог, використовуючи візуальну підтримку.
3. Послухати окремі репліки, щоб потренуватися в правильній вимові та інтонації, прочитати діалог.
4. Прочитати діалог за ролями.
5. Заповнити пропуски в рядках діалогу.
6. Розкрити дужки в рядках діалогу.
7. Розіграти діалог у ролях.
8. Розгорнути рядки у діалозі відповідно до контексту.

9. Скласти діалог, розмістивши заплутані лінії у відповідному порядку (техніка «джамбл»).

10. Скласти діалог за темою, ситуацією, ключовими словами та з урахуванням певного комунікативного завдання.

Наступним завданням під час уроку, на нашу думку, повинна виступати вправа на розвиток не лише говоріння, але і критичного мислення та творчих здібностей.

Засіб 2. Навчання говоріння на основі складання діалогу "Крок за кроком"

Навчання складати діалог «Крок за кроком» передбачає засвоєння учнями тактики побудови діалогу відповідно до мовленнєвих намірів комунікантів та врахування взаємодії між ними, взаємозв'язку та характеру мотивації та сигналів реакції. Цей метод навчання також орієнтований на формування вмінь та навичок будувати діалог у різних ситуаціях з урахуванням характеру комунікативних партнерів та їх міжрольової взаємодії.

Складання поетапного діалогу можна запропонувати в наступних вправах:

1. Описати ситуацію та назвати зауваження, адекватні цій ситуації.
2. Розгорнути підказку відповіді (наприклад, вказати причину відмови).
3. Використати інші форми відповіді (пообіцяти зробити це пізніше, висловити небажання це робити).
4. Поділити діалог на мікродіалогічні одиниці (мотивація – реакція) та презентувати їх у задуманих ситуаціях.
5. Розширити діалог.

Засіб 3. Навчання говоріння за допомогою створення ситуації спілкування.

Навчання говоріння за допомогою низки вправ передбачає оволодіння вміннями та навичками, необхідними для реалізації ситуації спілкування

відповідно до комунікативних завдань комунікантів, з урахуванням конкретних умов спілкування, а також на основі різних видів міжособистісної та міжрольової взаємодії співрозмовників. У таких вправах передбачена також підготовка ситуативного використання різнобічного мовного матеріалу, та різні функціональні типи мовленнєвих виразів та типи комунікативної взаємодії учнів.

Ситуативно зумовлене навчання навичкам говоріння іноземною мовою можна запропонувати в таких вправах:

1. Скласти діалог до серії картинок із казок за допомогою ключових слів (картинки показують послідовність дій людей, які спілкуються).
2. Скласти діалог за змістом малюнка чи фотографії.
3. Скласти діалог, використовуючи наявну інформацію про ситуацію, початок та кінець діалогу.
4. Скласти діалог на основі ключових слів.
5. Скласти діалог на основі прочитаного тексту.

Засіб 4. Навчання говоріння з використанням рольової гри.

Навчання навичкам говоріння іноземною мовою за допомогою рольової гри спрямоване на оволодіння різними типами діалогічних одиниць, мікродіалогів із використанням різних видів візуалізації, а також на формування в учнів здатності складати власні самостійні діалоги без допомоги словесних опор.

Роботу над діалогом з елементами рольової гри можна запропонувати в таких вправах:

1. Ви онук чи онука, переглядаєте сімейний альбом діда. Скажіть йому, хто з родичів на фотографіях на кого схожий.
2. Проведіть співбесіду з представником певної професії, використовуючи репліки або ключові слова на картках.
3. Відповідно до заданої ролі на картці проведіть обговорення або дебати.

4. Створіть діалог на основі теми та ситуації, в якій ви висловлюєте свою думку чи ставлення до певного предмета чи об'єкта.

5. Здійснюйте телефонний дзвінок, враховуючи відстань, різницю в часі та незнання англійської мови.

Нижче наведено приклади вправ із використанням англомовних казок як засобу розвитку вмінь та навичок говоріння учнів молодшої школи.

Вправа 1

на основі казки "Three pigs and wolf"

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **рецептивна**

Мета:

- Розвивати навички читання з розумінням.
- Формувати вміння робити вибір і аргументувати його.
- Тренувати усне мовлення через готові мовні структури.

Текст для роботи (уривок)

"The first little pig was very lazy. He didn't want to work at all and he built his house out of straw. The second little pig worked a little bit harder but he was somewhat lazy too and he built his house out of sticks. The third little pig worked hard all day and built his house with bricks."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок із казки. Виберіть правильну відповідь із запропонованих варіантів. Свою відповідь скажіть повним реченням за зразком.

Зразок структури відповіді: I think the [first/second/third] little pig was [lazy/hard-working] because he built his house of [straw/sticks/bricks].

Запитання та варіанти відповідей:

1. 1. What material did the first pig use for his house? Який матеріал використав перший поросятко для будинку?

- а) Straw

- b) Sticks

- c) Bricks

2. Структура відповіді: The first little pig built his house of ...

1. 1. Who worked the hardest? Хто працював найстаранніше?

- a) The first little pig

- b) The second little pig

- c) The third little pig

2. Структура відповіді: The ... little pig was the most hard-working.

1. 1. Why couldn't the wolf destroy the third house? Чому вовк не зміг зруйнувати третій будинок?

- a) Because it was made of straw

- b) Because it was made of sticks

- c) Because it was made of bricks

2. Структура відповіді: The wolf could not blow the house down because

...

1. 1. What did the little pigs do when the wolf came? Що зробили поросята, коли вовк прийшов?

- a) They opened the door

- b) They said "No! Not by the hairs on our chinny chin chin!"

- c) They ran away

2. Структура відповіді: The pigs ... when the wolf came

Вправа 2: True/False

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації —

рецептивна

Мета:

- Перевірити розуміння тексту.

- Навчити дітей уважно читати й співвідносити інформацію.

- Формувати навички вибору правильної реакції.

Текст для роботи (уривок):

"The wolf huffed and puffed and blew the straw house down. The first little pig ran away to the second pig's stick house. Later, the wolf tried to blow down the brick house, but he could not."

Інструкція для учнів:

Прочитайте твердження. Виберіть, чи воно True (правда) чи False (неправда). Відповідайте повним реченням за зразком.

Зразок структури відповіді: This statement is [True/False] because ...

Речення

1. The first little pig built his house of bricks.

- True / False

- Структура відповіді: This statement is ... because the first little pig built his house of ...

1. The wolf blew down the straw house.

- True / False

- Структура відповіді: This statement is ... because the wolf ...

1. The pigs said: "Not by the hairs on our chinny chin chin!"

- True / False

- Структура відповіді: This statement is ... because the pigs ...

1. The wolf could not blow down the brick house.

- True / False

- Структура відповіді: This statement is ... because the brick house ...

1. At the end, the pigs ate the wolf for supper.

- True / False

- Структура відповіді: This statement is ... because ...

Вправа 3: Рольова гра "Three pigs and wolf"

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати навички усного мовлення у діалогах.
- Тренувати інтонацію, виразність та реакцію.
- Вчити дітей імпровізувати у межах заданих мовних структур.

Інструкція для учнів:

Оберіть ролі: Pig 1, Pig 2, Pig 3, Wolf.

Прочитайте короткі репліки з казки.

Скажіть їх уголос, додаючи свої емоції та інтонацію.

Спробуйте придумати власну реакцію, використовуючи зразки.

Приклади діалогів

Wolf: Little pig! Little pig! Let me in!

Pig: No! No! No! Not by the hairs on my chinny chin chin!

Wolf: Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house down!

Pig: You can try, but my house is strong! Go away, Wolf, you will not catch me!

Завдання:

Складіть власний діалог між вовком і поросятами, використовуючи структури:

I think... / I don't want... / You cannot... / Please go away...

Скажіть його в парі або групі.

Запропонуй дітям уявити, що вони — четвертий поросятко

Структура відповіді: If I were the fourth little pig, I would build my house of ... because

Вправа 4: Класна дискусія “Хто був найрозумніший?”

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати навички аргументації.

- Тренувати вільне говоріння з опорою на готові структури.
- Вчити дітей висловлювати власну думку та слухати інших.

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок із казки.

Обговоріть у класі: Хто з поросят вчинив найрозумніше?

Використовуйте готові мовні структури, щоб висловити свою думку.

Опори для висловлювань:

Висловлення думки: I think the ... little pig was the smartest because ... In my opinion, ...

Пояснення причини: ... because he built his house of because he worked hard / was lazy.

Згода / незгода: I agree with you because ... I don't agree because ...

Приклад діалогу

Учень 1: I think the third little pig was the smartest because he built his house of bricks.

Учень 2: I agree with you because the wolf could not blow the brick house down.

Учень 3: I don't agree. I think the first little pig was clever because he escaped quickly.

Вправа 5: Interview with a Character

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Інструкція:

Work in pairs. One student is the interviewer, the other is a character from the story (a pig or the wolf). The interviewer asks questions, and the character answers using the story and their imagination. Use the sentence starters below to help you.

Працюйте в парах. Один учень — інтерв'юер, інший — персонаж із казки (поросятко або вовк). Інтерв'юер ставить запитання, а персонаж відповідає, використовуючи сюжет казки та власну уяву. Використовуйте наведені мовні опори.

Question Starters / Початки запитань:

Why did you build your house of ...?

How did you feel when the wolf came?

What did you say to the wolf?

What happened after the wolf tried to blow your house down?

What lesson did you learn?

Answer Starters / Початки відповідей:

I built my house of ... because ...

I felt ... when the wolf came.

I said ... to the wolf.

After the wolf tried, ... happened.

I learned that ...

Example Dialogue / Приклад діалогу:

Interviewer: Why did you build your house of straw?

Pig 1: I built my house of straw because I was lazy and I wanted to play.

Interviewer: How did you feel when the wolf came?

Pig 1: I felt very scared because the wolf wanted to eat me.

Вправа 6

на основі казки “Three Bears”

Питання та Аргументований Вибір (Multiple Choice)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації

— **рецептивна**

Мета:

- Розвивати навички читання з розумінням.

- Формувати вміння робити вибір і аргументувати його, спираючись на текст.
- Тренувати усне мовлення через готові мовні структури.

Текст для роботи (Уривок):

"First, she tried the porridge from the huge bowl of the big, burly bear, but it was too hot, and the old woman said, "Yuck!" Then she tasted the porridge from the medium-sized bear's bowl, but it was too cold, and she said again, "Yuck!" Finally, she tried the porridge from the tiny little baby bear's bowl. This porridge was just right—not too hot, not too cold—and the little old woman liked it so much that she gobbled it all up."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок із казки. Виберіть правильну відповідь із запропонованих варіантів. Свою відповідь скажіть повним реченням за зразком, аргументуючи свій вибір.

Зразок структури відповіді:

I think the porridge from the [Big Bear's/Medium Bear's/Baby Bear's] bowl was [too hot/too cold/just right], so the old woman [ate it all up/said Yuck].

Запитання та варіанти відповідей:

1. What was wrong with the Big, Burly Bear's porridge? (Що було не так із кашею Великого, кремезного Ведмеда?)

- a) It was too cold.
- b) It was just right.
- c) It was too hot.

Структура відповіді: The porridge from the Big, Burly Bear's bowl was ... so the old woman said ...

2. Why did the old woman eat all of the Baby Bear's porridge? (Чому стара жінка з'їла всю кашу Ведмедика-крихітки?)

- a) Because it was too cold.
- b) Because it was just right.
- c) Because it was too hot.

Структура відповіді: The old woman ate it all up because the porridge was ...—not too hot, not too cold.

3. Which porridge did the old woman not like? (Яка каша не сподобалася старій жінці?)

- a) The Baby Bear's porridge.
- b) The Big Bear's porridge.
- c) Both the Big Bear's and the Medium Bear's porridge.

Структура відповіді: The old woman did not like ... because the first was ... and the second was ...

Вправа 7: Правда чи Неправда? (True/False)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **рецептивна**

Мета:

- Перевірити розуміння тексту та деталі сюжету.
- Навчити дітей уважно читати й співвідносити інформацію.
- Формувати навички корекції неправдивих тверджень (вибір правильної реакції).

Текст для роботи (Уривок):

"And the tiny little baby bear went to his little bed and saw that the bolster was in place, the pillow was in place, but on the pillow was the ugly, dirty head of the little old woman, and it certainly didn't belong there... The little old woman heard the loud, rough, scary voice of the big, burly bear in her sleep... But when she heard the tiny, thin, quiet voice of the tiny little baby bear—so sharp and piercing—she woke up immediately. She jumped up and ran to the window."

Інструкція для учнів:

Прочитайте твердження. Виберіть, чи воно True (Правда) чи False (Неправда). Відповідайте повним реченням за зразком, завжди пояснюючи, чому.

Зразок структури відповіді:

This statement is [True/False] because [пояснення з тексту].

Твердження:

1. The little old woman heard the Big, Burly Bear's voice and woke up immediately. (Стара жінка почула голос Великого, кремезного Ведмеда і одразу прокинулася.)

True / False

Структура відповіді: This statement is ... because she was sleeping so soundly that she thought it was ...

2. The Medium-sized Bear was the one who saw the old woman in the bed first. (Середній Ведмідь першим побачив стару жінку в ліжку.)

True / False

Структура відповіді: This statement is ... because it was the ... who saw the old woman in his bed.

3. The little old woman woke up when she heard the tiny, thin, quiet voice of the Baby Bear. (Стара жінка прокинулася, коли почула крихітний, тонкий, тихий голос Ведмедика-крихітки.)

True / False

Структура відповіді: This statement is ... because the Baby Bear's voice was ... and she woke up ...

Вправа 8: Чому? (Причинно-Наслідкові Зв'язки)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати логічне мислення та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
- Формувати навички усного мовлення, використовуючи сполучник "because" (тому що).

Текст для роботи (Уривок):

"The door wasn't locked—the bears never locked it because they were kind bears: they never hurt anyone and didn't expect to be hurt themselves... If she had been a good old woman, she would have waited for the bears... But the old woman was no good—she was shameless and started eating without permission."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Дайте повну відповідь на питання "Чому?", використовуючи структуру зразок. Знайдіть причину в тексті казки.

Зразок структури відповіді:

The bears [дія] because they were [причина].

Запитання та структура відповідей:

1. Why did the bears go for a walk in the forest? (Чому ведмеді пішли гуляти в ліс?)

Структура відповіді: The bears went for a walk in the forest because they didn't want to ... or it would ... their mouths.

2. Why was the door not locked when the little old woman came? (Чому двері не були замкнені, коли прийшла стара жінка?)

Структура відповіді: The door wasn't locked because the bears were ... bears and didn't expect to be ... themselves.

3. Why didn't the little old woman wait for the bears to come home? (Чому стара жінка не стала чекати, поки ведмеді повернуться додому?)

Структура відповіді: The old woman didn't wait for the bears because she was ... and ... and started eating without ...

4. Why did the bears decide that the porridge must have cooled? (Чому ведмеді вирішили, що каша, мабуть, охолола?)

Структура відповіді: The bears decided that the porridge must have cooled and returned home for ...

Вправа 9: Усний Переказ (Розповідь від Першої Особи)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації —
продуктивна

Мета:

- Практикувати використання минулого часу.
- Розвивати навички зв'язного усного переказу.
- Тренувати імітацію голосів (за бажанням).

Текст для роботи (Уривок):

"And the tiny little baby bear looked at his little bowl and saw a spoon in it, but the porridge was all gone. And he squeaked in his tiny, thin, quiet voice: "Someone's been eating my porridge and ate it all up!"... And the tiny little baby bear squeaked in his tiny, thin, quiet voice: "Someone's been sitting in my chair and broke it!""

Інструкція для учнів:

Уявіть, що ви — Маленький Ведмедик-крихітка. Розкажіть своєму другу про цей жахливий день. Використовуйте слова "My" та "I" і скаржтеся на стару жінку, яка все зіпсувала.

Зразок структури розповіді:

"Oh no! It was a terrible day for me. First, when I looked at my bowl, I saw that someone ate all my porridge up! Then, I looked at my chair...

Завдання: Складіть не менше п'яти речень, використовуючи фрази з тексту, щоб розповісти історію від імені Маленького Ведмедика.

Слова-дії для опори:

ate it all up (з'їла все)

broke it (зламала це)

is still there (все ще там)

my little bowl (моя маленька миска)

my little bed (моє маленьке ліжко)

Приклад усного переказу:

"Oh, it was terrible! That nasty old woman came into our house. First, she ate all my porridge up! My little bowl was completely empty! Then, she sat in my chair

and crash!—she broke it! Finally, I went upstairs, and when I looked at my bed, she was still there! I was so scared! I shouted in my tiny, thin voice...”

Вправа 10: за казкою “The George and the Dragon”

Послідовність Подій та Переказування (Sequencing)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **частково комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Відпрацювати послідовність дій та зв'язні структури розповіді.
- Тренувати використання слів-маркерів часу (First, So then, Finally).

Текст для роботи (Уривок):

"The villagers didn't know what to do. First, they gave the dragon all their food... So then the villagers gave the dragon all the animals from their farms... So then they gave the dragon all their gold and jewels... With nothing left to give, the king could only think of one thing... He sent his only daughter, the princess..."

Інструкція для учнів:

Дракон був дуже жадібним. Розкажіть, що саме жителі села давали дракону, використовуючи слова-маркери часу.

Структура відповіді:

First, the villagers gave the dragon [щось], but the dragon [результат]. So then, they gave the dragon [наступне], but it [результат]. Finally, the king sent [когось].

What's the order?

Listen to the story and put the sentences in order.

The villagers gave the dragon all their food, animals and gold and jewels.

Everybody in the village was very happy.

1 George was a knight who had lots of adventures.

The army tried to capture the dragon.

He heard about a dragon which attacked a village every day.

George heard about the princess and killed the dragon.

The king gave the dragon his daughter, the princess.

Завдання: Складіть зв'язну розповідь про подарунки для дракона.

Приклад усного переказу:

"The villagers didn't know what to do. First, they gave the dragon all their food, but the dragon still attacked the village. So then, they gave the dragon all the animals from their farms, but he still was not satisfied. So then, they gave the dragon all their gold and jewels. Finally, the king sent his only daughter, the princess, to the lake."

Вправа 11: Хто? Що? Чому? (Role and Reason)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Перевірити розуміння ролей різних персонажів у казці.
- Вчити аргументувати вчинки персонажів, використовуючи деталі з тексту.

Текст для роботи (Уривок):

"George had lots of adventures as he travelled by horse across many lands. One day he came to a small village and met a man who lived in a cave next to the village. The hermit told the knight about the awful things that were happening there. A terrible dragon had come to live in the lake and attacked the village every day."

Інструкція для учнів:

Дайте повну відповідь на питання, називаючи персонажа та пояснюючи його дію або роль.

Зразок структури відповіді:

It was [Ім'я персонажа] who [дія] because [причина з тексту].

Запитання та структура відповідей:

1. Who told George about the awful things happening in the village? (Хто розповів Джорджу про жахливі речі, які відбуваються в селі?)

Структура відповіді: It was the ... who told George about the awful things happening, because he lived in a ... next to the village.

2. Who was too scared to capture the dragon? (Хто був занадто наляканий, щоб спіймати дракона?)

Структура відповіді: The ... of the army were too scared and they ... because the dragon was too ...

3. Who did the King send to the lake when there was nothing left to give? (Кого король послав до озера, коли нічого не залишилося дати?)

Структура відповіді: The King sent his ... to the lake because he could only think of one thing to help ... his people.

4. Who is remembered today as the patron saint of many countries? (Хто сьогодні згадується як святий покровитель багатьох країн?)

Структура відповіді: ... is known as the patron saint because of his ... and because he ... the dragon.

Вправа 12 : Порівняння Персонажів (Comparing Characters)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати навички порівняння та протиставлення інформації.
- Практикувати використання прикметників та описових конструкцій.

Текст для роботи (Уривок):

"Once upon a time there was a brave knight called George. George had lots of adventures... The king sent his army to try and capture the dragon, but the dragon was too strong and the knights of the army were too scared and they ran away...

George attacked the dragon. He fought very bravely, won the fight and killed the dragon."

Інструкція для учнів:

У казці є два типи лицарів: Джордж та лицарі королівської армії. Використовуючи слова з тексту, порівняйте їх. Якими вони були і що вони зробили?

Зразок структури відповіді (Порівняння):

George was a [Прикметник] knight because he [Дія]. But the knights of the army were [Прикметник] because they [Дія].

Завдання: Порівняйте Джорджа та лицарів армії за їхніми характеристиками та діями.

Порівняння за характером:

Учень: George was a brave knight, but the knights of the army were too scared and they ran away.

Порівняння за діями:

Учень: George attacked the dragon and killed it. But the knights of the army ran away because the dragon was too strong.

Додаткове запитання для обговорення:

Учень: Who do you think was a true knight? George or the knights of the army? Why? (Хто, на вашу думку, був справжнім лицарем? Джордж чи лицарі армії? Чому?)

Вправа 13: Деталі Сюжету та Місце Дії (Setting and Detail Recall)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **рецептивна**

Мета:

- Перевірити уважність до деталей, зокрема до місця дії та обставин.
- Тренувати побудову запитань та відповідей.

Текст для роботи (Уривок):

"George had lots of adventures as he travelled by horse across many lands. One day he came to a small village and met a man who lived in a cave next to the village... A terrible dragon had come to live in the lake and attacked the village every day."

Інструкція для учнів:

У цій вправі ви станете детективами! Прочитайте уривок і дайте точні відповіді на запитання, використовуючи повні речення.

Запитання та структура відповідей:

1. Where did the dragon live? (Де жив дракон?)

Структура відповіді: The terrible dragon came to live in the ... and attacked the village every day.

2. How did George travel across the lands? (Як Джордж подорожував по землях?)

Структура відповіді: George travelled ... across many lands as he had lots of ...

3. Where did the man George met live? (Де жив чоловік, якого зустрів Джордж?)

Структура відповіді: The man George met was a hermit, and he lived in a ... next to the village.

4. How often did the dragon attack the village? (Як часто дракон нападав на село?)

Структура відповіді: The dragon attacked the village ...

Вправа 14: за мотивами казки "Peter Pan"

Що Далі? (Prediction and Justification)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати навички критичного мислення та прогнозування.
- Тренувати аргументацію власних припущень (усне мовлення).

- Практикувати використання майбутнього часу (will/going to) або модальних дієслів (might).

Текст для роботи (Уривок):

"Peter Pan hated mothers and fathers and grown-ups, but he loved children. He often watched the Darling children, Wendy, John, and Michael, in their nursery. One night, Peter came into the nursery to find his shadow, which he had lost. Wendy helped him sew it back on. Peter was very thankful and offered to take the children to Neverland."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Уявіть, що ви — один із дітей Дарлінг. Виберіть, яке рішення ви приймете, і аргументуйте його. Використовуйте слова-підказки та структуру відповіді.

Слова-підказки: go to Neverland, stay at home, have adventures, miss our mother/father, learn to fly, meet the Lost Boys.

Зразок структури відповіді:

I think Wendy/John/Michael will [Обране рішення] because Peter promised [Причина].

Завдання: Дайте усну відповідь на наступні питання.

1. What will the Darling children probably do next? (Що діти Дарлінг, ймовірно, зроблять далі?)

- a) They will stay in the nursery because they are afraid to fly.
- b) They will go to Neverland with Peter Pan for new adventures.
- c) They will try to find Peter's mother and father for him.

Структура відповіді: I think the Darling children will [Обраний варіант] because Peter told them they can ... and meet the ...

2. What might Peter Pan ask the children to do in Neverland? (Про що Пітер Пен може попросити дітей у Небувалії?)

Структура відповіді: Peter Pan might ask them to ... for him because he doesn't have a mother and needs someone to ... and ... for the Lost Boys.

3. What might happen if Wendy decides to stay at home? (Що може статися, якщо Венді вирішить залишитися вдома?)

Структура відповіді: If Wendy decides to stay at home, Peter Pan might be ..., and she will ... all the fun and ... with the Lost Boys.

Вправа 15: Віднови Речення (Sentence Reconstruction)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **некомунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи на прийом та видачу інформації — **рецептивна**

Мета:

- Тренувати розуміння граматичних структур та порядку слів у реченні.
- Практикувати швидке та точне усне відтворення складних речень.

Текст для роботи (Уривок):

"In Neverland, time stands still, and children never grow up. Peter is the leader of a group of children called the Lost Boys, who fell out of their prams and were never claimed. But the most dangerous person in Neverland is the terrible pirate, Captain Hook, who hates Peter because Peter cut off his hand and fed it to a crocodile."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Перед вами частини речень з казки. Ваше завдання — об'єднати їх і проговорити повне речення так, як воно є в тексті.

Завдання: Складіть речення з поданих частин.

Never grow up / time stands still / children / In Neverland / and

Правильне речення (Усне відтворення): In Neverland, time stands still, and children never grow up.

group of children / the Lost Boys / Peter is the leader of / called

Структура відповіді: Peter is the leader of a ... called ...

hates Peter / the terrible pirate / Captain Hook / is / in Neverland / who / the most dangerous person

Структура відповіді: The most dangerous person in Neverland is ... Captain Hook, who ...

fed it to a crocodile / because Peter cut off his hand / and / Captain Hook hates Peter

Структура відповіді: Captain Hook hates Peter because Peter cut off ... and ...

Вправа 16: Спіймай Помилку (Listening for Detail and Correction)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна** (учні відтворюють виправлене речення)

Мета:

- Тренувати навичку аудіювання з метою виявлення конкретних помилок (неправдивої інформації).
- Розвивати вміння коригувати помилкове твердження (усне мовлення).

Текст для читання (Ви читаєте цей уривок уголос, можливо, двічі):

"Peter Pan hated mothers and fathers and grown-ups, but he loved children. He often watched the Darling children, Wendy, John, and Michael, in their nursery. One night, Peter came into the nursery to find his shadow, which he had lost. Wendy helped him sew it back on. Peter was very thankful and offered to take the children to Neverland."

Інструкція для учнів:

Я прочитаю вам кілька речень про Пітера Пена. Одне слово в кожному реченні неправильне (воно не збігається з тим, що я прочитав уголос). Ваше завдання — слухати, знайти помилкове слово і виправити речення, промовивши його правильно.

Зразок структури відповіді (Корекція):

The correct sentence is: Peter Pan loved children, not hated children. (або: The correct sentence is: Peter Pan loved children.)

Завдання (Ви читаєте уголос речення з помилкою, а учні виправляють):

Учитель читає: Peter Pan hated children.

Учень виправляє: The correct sentence is: Peter Pan loved children.

Учитель читає: Peter often watched the Darling children in their kitchen.

Учень виправляє: The correct sentence is: Peter often watched the Darling children in their nursery.

Учитель читає: Peter came into the nursery to find his hat.

Учень виправляє: The correct sentence is: Peter came into the nursery to find his shadow.

Учитель читає: John helped him sew it back on.

Учень виправляє: The correct sentence is: Wendy helped him sew it back on.

Вправа 17: Слухай і Перекажи (Listen and Retell Key Actions)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Розвивати глобальне розуміння тексту на слух (аудіювання).
- Тренувати навичку короткого і зв'язного переказу основних дій.
- Практикувати використання минулого часу.

Текст для читання (Ви читаєте цей уривок уголос, спокійно та виразно):

"In Neverland, Peter is the leader of a group of children called the Lost Boys. The Lost Boys fell out of their prams and were never claimed. But the most dangerous person in Neverland is the terrible pirate, Captain Hook. Captain Hook hates Peter because Peter cut off his hand and fed it to a crocodile. The crocodile followed Hook everywhere because it loved the taste of him, but only ate him on Tuesdays." (Останнє речення — жарт, для перевірки уваги!)

Інструкція для учнів:

Я прочитаю вам уривок про головних персонажів Небувалії. Послухайте дуже уважно. Після того, як я закінчу, виберіть одного персонажа — Пітера Пена або Капітана Гака — і розкажіть про нього, використовуючи лише три-чотири ключові дії/факти з тексту, які ви запам'ятали.

Зразок структури відповіді (Переказ):

I want to talk about [Персонаж]. I remember that he/she [Факт 1], and also that he/she [Факт 2].

Завдання: Виберіть одного персонажа і зробіть його усний опис-переказ.

Переказ про Пітера Пена:

Учень: I want to talk about Peter Pan. I remember that he is the leader of the Lost Boys. I also remember that he cut off Captain Hook's hand and fed it to a crocodile.

Переказ про Капітана Гака:

Учень: I want to talk about Captain Hook. I remember that he is the most dangerous person in Neverland. He hates Peter Pan. I also remember that the crocodile followed him everywhere.

Вправа 18: за казкою "The Wonderful Things You Will Be"

Хто і Що Робив? (Simple Q&A)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Перевірити розуміння основних фактів про головну героїню.
- Тренувати навички простої розповіді про дії в минулому часі.

Текст для роботи (Уривок):

"Once upon a time, in a cozy little town full of laughter and lemonade stands, there lived a curious child named Emma. She had big, bright eyes and always asked big, bright questions... On Monday, she was a doctor with a teddy bear hospital. On Tuesday, she became a chef who made mud pies and flower soup."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Дайте прості та короткі відповіді на питання про Емму. Використовуйте повні, але прості речення.

Зразок структури відповіді:

The child's name was [Ім'я].

Запитання та структура відповідей:

1. What was the child's name? (Як звали дитину?)

Структура відповіді: The child's name was ...

2. What did Emma always ask? (Про що Емма завжди запитувала?)

Структура відповіді: She always asked big, bright questions like, "Can a balloon ... me to the stars?"

3. What was Emma on Monday? (Ким була Емма в понеділок?)

Структура відповіді: On Monday, she was a ...

4. What did she make on Tuesday? (Що вона готувала у вівторок?)

Структура відповіді: On Tuesday, she made ... and ... soup.

Вправа 19: Мрії Емми (Choosing and Speaking)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Виділити мрії та бажання героїні.
- Практикувати використання фрази "I want to be..." (Я хочу бути...) для усного мовлення.

Текст для роботи (Уривок):

"Emma twirled her curls and said, "Hmm... I want to be kind. And I want to make people smile. Maybe I'll be a clown! Or a nurse who sings! Or a baker who gives free cookies!"... Emma looked up and whispered, "Maybe I'll be all of those things. A brave explorer, a kind helper, a super singer, and... a carrot scientist!""

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Емма мріє про багато професій. Виберіть одну з її мрій і скажіть, чому вона їй подобається, використовуючи простий вислів "I want to be..."

Зразок структури відповіді:

I want to be a [Професія Емми] because I want to [Дія/Результат].

Завдання: Виберіть одну мрію Емми (наприклад, clown, nurse, baker, explorer, scientist) і дайте усну відповідь, пояснюючи свій вибір, якби ви були Еммою.

Варіант 1 (Клоун):

Структура відповіді: I want to be a clown because I want to make people smile.

Варіант 2 (Пекар):

Структура відповіді: I want to be a baker because I want to give free cookies.

Варіант 3 (Медсестра):

Структура відповіді: I want to be a nurse who sings because I want to be kind and help people.

Додаткове запитання:

Учень: What is the most wonderful thing you can be, according to the story? (Що є найпрекраснішим, чим ти можеш бути, згідно з казкою?)

Структура відповіді: The most wonderful thing is to be ... (Відповідь: herself).

Вправа 20: за казкою “Three feathers”

Хто? Що? Куди? (Basic Comprehension)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Перевірити розуміння основних фактів про головних героїв та їхні дії.
- Тренувати прості відповіді на запитання.

Текст для роботи (Уривок):

"Once upon a time, there was a king who had three sons. To test them, he called them together and said, "I will give each of you a feather. You must use it wisely." He handed each son a feather—one was white, one was black, and one was grey. The eldest brother returned with gold and jewels... The middle brother returned with an army of soldiers... The youngest brother returned with nothing but a simple smile."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Дайте прості та короткі відповіді на питання, використовуючи повні речення.

Зразок структури відповіді:

The king had [Кількість] sons.

Запитання та структура відповідей:

1. How many sons did the king have? (Скільки синів було у короля?)

Структура відповіді: The king had ... sons.

2. What colors were the feathers? (Якого кольору були пера?)

Структура відповіді: The feathers were ... , ... , and ...

3. What did the eldest brother return with? (З чим повернувся найстарший брат?)

Структура відповіді: The eldest brother returned with ... and ...

4. What did the middle brother bring back? (Що приніс середній брат?)

Структура відповіді: The middle brother brought back an ...

Вправа 21: Мудрість Короля (The King's Lesson)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Виділити головний урок та мораль казки.
- Практикувати використання фрази "I learned that..." (Я дізнався, що...).

Текст для роботи (Уривок):

"The youngest brother stepped forward with nothing but a simple smile. "I have learned about kindness," he said softly. ... The king declared, "You are my true heir! It is not wealth or power that makes one worthy; it is kindness and understanding." From that day forward, the youngest brother ruled wisely, bringing peace and prosperity to the kingdom..."

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Молодший брат і король навчили нас дуже важливому уроку. Дайте відповіді на питання, щоб пояснити, що є справжньою цінністю.

Зразок структури відповіді:

I learned that true worth comes from [Цінність].

Завдання: Дайте усну відповідь на наступні питання.

1. What did the youngest brother learn on his journey? (Що молодший брат дізнався під час своєї подорожі?)

Структура відповіді: The youngest brother learned about ... and ...

2. What did the king say was NOT important? (Що, за словами короля, було НЕ важливим?)

Структура відповіді: The king said that ... or ... does not make one worthy.

4. Who became the true heir? (Хто став справжнім спадкоємцем?)

Структура відповіді: The ... brother became the true heir.

3. What did the youngest brother bring to the kingdom? (Що молодший брат приніс до королівства?)

Структура відповіді: He brought ... and ... to the kingdom.

Вправа 22: за мотивами казки “The Wild Swans”

Правда чи Неправда? (True/False)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Відпрацювати послідовність ключових подій у сюжеті.
- Тренувати усне відтворення послідовності дій.

Інструкція для учнів:

Перед вами п'ять важливих подій із початку казки. Розташуйте їх у правильному порядку, як вони відбувалися в історії.

Завдання: Назвіть літери подій у правильному порядку.

A) The princes turned into eleven white swans.

B) The king married the evil queen.

C) Eliza went to live in the village with the peasants.

D) Eliza found her brothers on the seashore.

E) The queen threw three frogs into Eliza's bathtub.

Правильна послідовність: B, C, A, E, D.

Структура усної відповіді:

"The first thing that happened was [B]... Then [C]... After that [A]..."

Вправа 23: Множинний Варіант Відповіді (Multiple Choice)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **продуктивна**

Мета:

- Перевірити розуміння конкретних деталей тексту.
- Тренувати навички вибору правильної відповіді.

Інструкція для учнів:

Прочитайте питання та варіанти відповідей. Виберіть правильний варіант і дайте повну відповідь.

Зразок структури відповіді:

The correct answer is [Варіант], because [Пояснення з тексту].

Запитання:

1. Why couldn't the princes stay in human form during the day?

- a) Because they had to hunt for food.
- b) Because the evil Queen turned them into swans while the sun was shining.
- c) Because they were forced to fly about disguised as wild swans as long as the ...

2. What happened to the three frogs when they touched Eliza?

- a) They stuck to her and she became ugly.
- b) They turned into poisonous snakes.
- c) They turned into three red poppies.

Answer structure: The correct answer is ... because they were turned into ... by the mere touch of her head and heart.

3. How many days a year could the princes stay in their home country?

- a) Two days.
- b) Eleven days.
- c) One day.

Answer structure: The correct answer is ... because they did not dare to stay longer than ...

4. What did Eliza find among the wet seaweed on the seashore?

- a) A large wooden chest.
- b) Eleven white swan feathers.
- c) A golden crown.

Answer structure: The correct answer is ... because among the wet seaweed she found ... feathers.

Вправа 24: Часи Дієслів (Verb Tenses: Past vs. Present)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **умовно-комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **репродуктивна**

Мета:

- Практикувати розрізнення та використання дієслів у теперішньому (Present Simple) та минулому (Past Simple) часах.
- Тренувати навички усного відтворення речень з правильною формою дієслова.

Інструкція для учнів:

Прочитайте речення. Виберіть правильну форму дієслова в дужках (в минулому або теперішньому часі), щоб речення відповідало змісту казки.

Прочитайте виправлене речення вголос.

Зразок:

The Princes always (go / went) to school with a star at his breast.

Правильна відповідь: The Princes always went to school with a star at his breast.

Завдання: Виберіть правильний час дієслова:

1. The wicked Queen (**turn** / **turned**) the eleven Princes into swans yesterday morning.

Усне речення: The wicked Queen ... the eleven Princes into swans yesterday morning.

2. Elisa (**love** / **loved**) her brothers very much and (**want** / **wanted**) to save them.

Усне речення: Elisa ... her brothers very much and ... to save them.

3. The youngest brother still (**has / had**) a swan's wing in place of one arm, because the shirt (**was / is**) not finished.

Усне речення: The youngest brother still ... a swan's wing in place of one arm, because the shirt ... not finished.

4. The wise fairy (**tells / told**) Elisa that she (**must not / did not**) speak a single word until the work (**is / was**) done.

Усне речення: The wise fairy ... Elisa that she ... speak a single word until the work ... done.

Вправа 25: Знахідка Прикметників (Finding Adjectives)

Тип: а) за критерієм комунікативності — **умовно-комунікативна**

б) за критерієм спрямованості вправи — **репродуктивна**

Мета:

- Практикувати ідентифікацію прикметників (Adjectives) у тексті.
- Тренувати опис іменників за допомогою цих прикметників.

Інструкція для учнів:

Прочитайте уривок. Знайдіть прикметники, які описують іменники. Запишіть (або назвіть) пару: Прикметник + Іменник.

Уривок:

*"The eleven brothers, Princes all, each went to school with a star at his breast and a sword at his side. They wrote with **pencils of diamond** upon golden slates... Their father, who was King over the whole country, married a **wicked Queen**, who did not treat his **poor children** at all well... They turned into eleven magnificent **white swans**."*

Зразок:

Прикметник, що описує "slates" (дошки): golden slates.

Завдання: Знайдіть прикметник для кожного іменника:

Пара: ... Queen

Пара: ... children

Пара: ... white swans

Пара: ... pencils (Підказка: олівці з алмазу, тобто).

Основним напрямком освіти в сучасній Україні є особистісно орієнтоване навчання, яке зумовлене комунікативним підходом до навчання та викладання іноземної мови в школі. Одним з головних критеріїв комунікативного підходу до навчання є створення мовленнєвих ситуацій у процесі навчання, наближених до реального життя, комунікативний підхід до навчання забезпечує самостійну та творчу роботу учнів, а також використання мови як засобу спілкування для досягнення цілей навчання.

Вивчивши проблему нашого дослідження щодо способів викладання говоріння, ми дійшли наступних методологічних висновків:

- 1) навчання говоріння неможливе без урахування вимог комунікативного підходу у навчанні спілкуванню;
- 2) навичкам говоріння іноземною мовою слід навчати за допомогою індуктивних та дедуктивних способів, а також за допомогою зразкового діалогу, рольової гри та поетапних засобів;
- 3) для забезпечення ефективного розвитку вмінь та навичок говоріння необхідно застосовувати комплекс вправ для навчання говоріння.

Навчання говоріння є однією з найважливіших цілей викладання іноземної мови у початковій школі. У цьому віці діти лише починають освоювати основи комунікації іноземною мовою, тому завдання вчителя — створити сприятливе середовище, де учні можуть практикувати усне мовлення у невимушеній, творчій атмосфері. Англomовні казки є ідеальним інструментом для цього завдання, оскільки вони поєднують навчальний, емоційний і культурний аспекти, а також дають можливість використовувати мову в реальних або змодельованих комунікативних ситуаціях. Розробка комплексу вправ на основі англomовних казок має ґрунтуватися на принципах поетапного формування мовних навичок, інтерактивності та адаптації до рівня учнів.

Англомовні казки привертають увагу дітей завдяки яскравим персонажам, цікавим сюжетам і простій мові, яка містить багато повторів. Це дозволяє вчителям інтегрувати казки у процес навчання говоріння, поступово розвиваючи навички комунікації через різні типи завдань: від репродуктивних до творчих. Комплекс вправ, побудований на базі казок, повинен включати етапи підготовки, формування мовленнєвих умінь і закріплення матеріалу. Крім того, вправи мають бути різноманітними, враховувати вікові особливості учнів та їхній рівень мовної підготовки.

На підготовчому етапі метою вправ є введення ключової лексики та активізація базових мовленнєвих структур. Вчитель може використовувати такі завдання, як знайомство з новими словами через ілюстрації, флеш-картки або інтерактивні ігри. Наприклад, для казки "*The Three Little Pigs*" можна провести гру «Вгадай слово», де вчитель описує предмет, а діти мають здогадатися, про що йдеться («It's a house. It is made of straw»). Іншою вправою може бути «Словниковий ланцюжок», коли учні повторюють нові слова за вчителем, додаючи до них власні приклади: «brick, a big brick, a small brick house». Ці вправи створюють основу для розуміння казки та підготовки до активного використання мови.

Основний етап включає вправи, спрямовані на формування навичок усного мовлення. На цьому етапі діти можуть виконувати завдання на переказ казки або розігрування її сюжетів. Наприклад, після ознайомлення з казкою "*Goldilocks and the Three Bears*" учні можуть працювати в парах або групах, де кожен із них отримує роль персонажа. Вони обговорюють події, використовуючи прості мовленнєві структури, такі як «This porridge is too hot», «This chair is too big». Такі вправи сприяють не лише засвоєнню лексики, але й формуванню впевненості у використанні мови.

Один із найефективніших методів на цьому етапі — драматизація. Вона дозволяє учням використовувати мову у змодельованих ситуаціях, розвиваючи навички інтонації, вимови та навичок говоріння іноземною мовою. Наприклад, учитель може підготувати простий сценарій казки "*Little*

Red Riding Hood", розподілити ролі між учнями та запропонувати їм виконати постановку. Щоб забезпечити підтримку учням із нижчим рівнем мовної підготовки, можна використовувати підказки у вигляді карток із ключовими репліками персонажів.

Інтерактивні ігри також є важливим компонентом навчання говоріння. Наприклад, гра «Хто це сказав?» передбачає, що учні повинні вгадати, який персонаж казки сказав ту чи іншу фразу. Учитель зачитує репліки, а учні відповідають: «It was the wolf» або «Goldilocks said it». Такі завдання сприяють закріпленню лексики, розвитку пам'яті та вдосконаленню навичок говоріння.

Заключний етап спрямований на закріплення отриманих знань і розвиток творчих здібностей учнів. На цьому етапі можна використовувати вправи, які передбачають створення власних історій або альтернативних закінчень казки. Наприклад, після читання *"Cinderella"* учні можуть уявити, що сталося б, якби чарівна фея запізнилася, і скласти свою версію подій. Це завдання стимулює уяву, розвиває навички зв'язного мовлення та дозволяє дітям використовувати нову лексику у творчих контекстах.

Ще однією цікавою вправою є створення коміксів або ілюстрацій до казки. Учні можуть працювати індивідуально або в групах, малюючи сцени з казки та додаючи до них підписи англійською мовою. Наприклад, для казки *"Hansel and Gretel"* учні можуть зобразити будиночок із цукерок, а потім написати: «The house was made of candy. It looked delicious». Ця вправа допомагає інтегрувати мовну практику з мистецькою діяльністю, що робить навчання різноманітним і цікавим.

Комплекс вправ також може включати проектну діяльність. Наприклад, учні можуть створити презентацію на тему «Казки з усього світу», де кожна група представляє англійською мовою свою улюблену казку. Вони можуть коротко описати сюжет, розповісти про персонажів і пояснити, чому ця казка їм подобається. Такий підхід сприяє розвитку навичок говоріння, роботи в команді та міжкультурного розуміння.

Важливо зазначити, що всі вправи мають бути адаптовані до рівня мовної підготовки учнів. Для молодших школярів із початковим рівнем знань вправи повинні бути простими, з великою кількістю підказок і підтримки. Наприклад, у завданнях на переказ казки учням можна давати опорні слова або картинки, які допомагають їм структурувати висловлювання. Для учнів із вищим рівнем можна включати завдання на формулювання власних запитань до казки чи обговорення моральних уроків, які можна з неї винести.

Розглянемо фрагмент уроку, який був використаний під час проведення експерименту, описаного в наступному параграфі роботи (план-конспект уроку представлений в додатку А на сторінці 78).

План уроку

1. Організаційний момент (2 хвилини)

- Привітання:

Teacher: "Good morning, children! How are you today?"

- Мотивація:

Teacher: "Today we will learn about three clever pigs and a big bad wolf!"

2. Підготовка до роботи з казкою (8 хвилин)

- Введення нової лексики:

- Використання ілюстрацій для слів (*straw, sticks, bricks, pig, wolf, house*).

- Гра "*What is it made of?*": Учні визначають, з чого зроблені будинки.

- Передбачення сюжету:

- Учитель показує зображення трьох свинок і питає:
"Why do they build houses? What will happen in the story?"

3. Основна частина (20 хвилин)

- Слухання казки (5 хвилин):

Учні слухають текст казки або переглядають коротке відео.

- Обговорення сюжету (5 хвилин):

- Запитання:

"What did the first pig build his house of?"

"What did the wolf say?"

- Рольова гра (10 хвилин):
 - Учні працюють у групах, розігруючи сцени з казки.
 - Використовують підготовлені репліки:
 - *Pig: "I'll build my house of bricks."*
 - *Wolf: "I'll huff and I'll puff, and I'll blow your house down!"*

4. Закріплення (10 хвилин)

- Творче завдання:
 - Учні придумують нову кінцівку казки:

"What would happen if the pigs built one big house together?"
 - Гра "Хто це сказав?"
 - Учні визначають, хто сказав:

"Not by the hair on my chinny-chin-chin!"

5. Підсумок уроку (5 хвилин)

- Повторення лексики:

"What is a house made of? Who was the cleverest pig?"
- Підбивання підсумків і похвала учнів.

Фрагмент уроку

Рольова гра: Сцена з казки

1. Учитель розподіляє ролі між учнями: три свинки, вовк і оповідач.
2. Учні отримують картки з репліками:
 - *Pig 1: "I'll build my house of straw."*
 - *Pig 2: "I'll build my house of sticks."*
 - *Pig 3: "I'll build my house of bricks."*
 - *Wolf: "I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house down!"*

3. Група інсценує сцену. Учитель допомагає з інтонацією та вимовою.

Очікувані результати:

- Учні засвоять нові слова та фрази.
- Виконають завдання на основі казки.
- Розвинуть навички говоріння через рольову гру.
- Будуть мотивовані до подальшого вивчення англійської мови.

Діагностично-розвивальний комплекс із 25 вправ для розвитку навички говоріння у молодших школярів на матеріалі англомовних казок представлений в Додатку Б на сторінці 82.

Таким чином, розробка комплексу вправ з використанням англомовних казок у навчанні говоріння має базуватися на інтеграції підготовчого, основного та заключного етапів. Вправи повинні поєднувати репродуктивні та творчі завдання, спрямовані на розвиток мовленнєвих навичок, формування уяви та міжкультурної компетенції. Використання казок як навчального матеріалу робить процес навчання не лише ефективним, але й захоплюючим, мотивуючи учнів до активного освоєння іноземної мови.

2.2. Організація пробного навчання: мета, гіпотеза, вибірка. Хід та інтерпретація результатів пробного навчання

Здійснивши аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури за темою роботи, ми одержали можливість перейти до наступного етапу нашого дослідження – з'ясування стану сформованості навичок говоріння іноземною мовою в учнів 4-х класів в сучасній старшій школі.

Організація та проведення констатувального етапу пробного навчання відбувались упродовж 21.09 – 11.10.2024 р.

Пробне навчання відбувалося на базі 4-го класу, до складу якого входять 20 школярів.

Метою пробного навчання на першому етапі було з'ясувати реальний стан сформованості рівня розвитку навичок говоріння іноземною мовою в учнів 4-го класу.

Організація пробного навчання є важливим етапом педагогічного дослідження, що має на меті перевірку ефективності використання англійських казок у навчанні говоріння учнів початкової школи. Завдяки пробному навчанню можна оцінити, як інтеграція казок у навчальний процес сприяє формуванню комунікативних навичок, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови та розвиває творчий потенціал учнів.

Метою пробного навчання є експериментальне підтвердження того, що використання казок як навчального матеріалу позитивно впливає на розвиток навичок говоріння у молодших школярів. Казки надають природний контекст для мовленнєвої діяльності, створюючи ситуації, в яких учні можуть практикувати лексичні та граматичні структури в інтерактивній формі. Крім того, вони сприяють формуванню міжкультурної компетенції, оскільки знайомлять учнів із традиціями, культурою та цінностями англійського світу.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що використання англійських казок у навчанні говоріння є ефективним інструментом для формування мовленнєвих навичок учнів початкової школи. Очікується, що інтеграція казок у навчальний процес забезпечить:

1. Підвищення мотивації учнів до говоріння завдяки емоційному та цікавому змісту казок.
2. Розширення лексичного запасу та вдосконалення граматичних навичок через роботу з текстом у природному контексті.

3. Розвиток навичок монологічного та навичок говоріння іноземною мовою шляхом використання завдань, що вимагають переказу, обговорення та драматизації казкових сюжетів.
4. Формування впевненості у використанні англійської мови через ігрові та інтерактивні вправи, пов'язані з казками.
5. Підвищення креативності учнів завдяки творчим завданням, таким як створення альтернативних сюжетів або власних казок.

Пробне навчання включає етапи планування, впровадження методики на практиці та аналіз отриманих результатів. Для його проведення обираються учні початкової школи, яким пропонується серія уроків із використанням казок. На цих уроках учні залучаються до читання, слухання, переказу, драматизації та творчої роботи з текстами казок. Ефективність методики оцінюється через спостереження за поведінкою учнів, аналіз їхніх мовленнєвих досягнень і вивчення відгуків учнів та вчителів.

Таким чином, пробне навчання дозволяє перевірити гіпотезу та зібрати емпіричні дані, які можуть стати основою для подальшого вдосконалення методики використання казок у навчанні англійської мови.

Оскільки формування навичок говоріння іноземною мовою учнів молодших класів передбачає суб'єктно-суб'єктні стосунки в навчальному процесі, то великого значення ми надаємо готовності вчителів до розв'язання цієї проблеми. За результатами проведеного нами теоретичного дослідження готовність вчителів до формування навичок говоріння іноземною мовою включає в себе три компоненти: *мотиваційний* (усвідомлення значення навичок говоріння іноземною мовою для розвитку особистості учня та оптимізації навчального процесу на уроках англійської мови), *змістовий компонент* (знання про сутність навичок говоріння іноземною мовою, його основних ознак), *процесуальний компонент* (вміння аналізувати причини відсутності навичок говоріння іноземною мовою, з метою його розвитку проектувати та організовувати навчальний процес на уроках англійської мови).

Під час проведення констатувального експерименту учні також одержали завдання побудувати діалоги. Вибір нами саме таких завдань був зумовлений орієнтацією на виявлення рівня мовленнєвого розвитку школярів у взаємозв'язку з розвитком їх навичок говоріння іноземною мовою. Ми також враховували вимоги Державного стандарту загальної освіти та навчальної програми з англійської мови, де провідною змістовою лінією навчання визначена мовленнєва (комунікативна) [45]. Зауважимо, що складність запропонованих завдань цілком відповідала віковим особливостям учнів 4-го класу. Нами було прослідковано та зафіксовано кількість помилок, які допускали учні при відтворенні складених ними діалогів. Варто зазначити, що кількість цих помилок була в середньому у варіації від 4 до 7 у обох класах.

Одним із важливих аспектів в організації педагогічного експерименту є визначення *критеріїв та показників* сформованості предмета дослідження. Показником ми обрали рівень виконання школярами мовленнєвих завдань (побудову усного діалогу), оскільки такий підхід дозволяв безпосередньо виявити стан розвитку зв'язного мовлення й навичок говоріння іноземною мовою учнів старшої школи. Перевірка виконаних завдань здійснювалась за методикою, нормами та критеріями, визначеними МОН України [51].

Експертна оцінка проводилась також у відповідності до *рівнів розвитку навичок говоріння іноземною мовою* в учнів молодших класів. З метою об'єктивності та адекватності визначення рівнів розвитку навичок говоріння іноземною мовою учнів старшої школи ми враховували:

- трактування та характеристики навичок говоріння іноземною мовою людини у філософській та педагогічній літературі;
- дослідження особливостей розвитку учнів старшого шкільного віку та окремі висновки вчених про можливості формування навичок говоріння іноземною мовою учнів цього віку;
- результати спостережень за роботою вчителів молодших класів та узагальнення наслідків їх інноваційної діяльності;
- аналіз власного досвіду роботи в молодших класах;

– визначення ознак та виявів навичок говоріння іноземною мовою учнів молодших класів;

– результати виконання завдань з метою вияву стану розвитку тих чи інших ознак навичок говоріння іноземною мовою учнів.

Навички говоріння є одним із найважливіших компонентів вивчення іноземної мови, оскільки саме вони дозволяють людині брати участь у комунікації. Для оцінки рівня сформованості цих навичок необхідно враховувати низку критеріїв, що визначають якість, точність і впевненість мовленнєвих дій. Ці критерії застосовуються у різних освітніх контекстах і допомагають вчителям ефективно оцінювати прогрес учнів та визначати напрями для подальшого вдосконалення.

Одним із основних критеріїв є флюентність, або плавність мовлення. Це здатність учня висловлюватися без тривалих пауз, зупинок і надмірного вагання. Плавність демонструє, наскільки комфортно учень відчувається у мовленнєвій ситуації, а також рівень автоматизації його мовних навичок. Учні, які досягають високого рівня флюентності, здатні спілкуватися природно, не зосереджуючись над кожним словом.

Іншим важливим критерієм є точність мовлення, що включає правильне використання граматичних конструкцій, лексики та вимови. Точність показує, наскільки добре учень засвоїв мовні правила і чи може він застосовувати їх на практиці. Наприклад, правильне вживання часів у дієсловах або узгодження прикметників з іменниками свідчить про високий рівень граматичної компетенції.

Багатство лексики також є важливим критерієм. Учні, які мають багатий словниковий запас, здатні висловлюватися точніше, ефективніше й цікавіше. Наприклад, замість загальних фраз, таких як *"I like this book"*, учень із розвиненим словниковим запасом може сказати *"I truly enjoyed the vivid descriptions in this book"*. Це демонструє глибину знань і здатність використовувати мову творчо.

Інтерактивність є ще одним критерієм, який визначає, наскільки учень може підтримувати діалог, реагувати на запитання або коментарі співрозмовника. Успішне спілкування включає не лише висловлення власних думок, а й здатність до активного слухання, підтримки розмови, використання відповідних реплік та жестів. Учень із високим рівнем інтерактивності демонструє комунікативну компетенцію, що дозволяє йому ефективно взаємодіяти у реальних ситуаціях.

Вимова та інтонація також є ключовими критеріями сформованості навичок говоріння. Вони впливають на те, наскільки легко співрозмовник може зрозуміти учня. Відсутність грубих фонетичних помилок, правильне наголошування слів і використання відповідної інтонації допомагають учневі звучати природно та зрозуміло.

Комунікативна адекватність є останнім, але не менш важливим критерієм. Вона визначає, чи відповідають висловлювання учня ситуації, в якій він спілкується. Наприклад, у формальних ситуаціях доречно використовувати офіційний стиль мови, тоді як у розмовах із друзями можна вживати неформальну лексику та сленг. Високий рівень комунікативної адекватності свідчить про здатність учня адаптувати своє мовлення до контексту.

У підсумку, оцінка сформованості навичок говоріння іноземною мовою базується на таких критеріях, як флюентність, точність, багатство лексики, інтерактивність, вимова та інтонація, а також комунікативна адекватність. Використання цих критеріїв допомагає вчителям ефективно аналізувати досягнення учнів і спрямовувати їхній подальший розвиток. Розуміння цих аспектів дозволяє учням більш усвідомлено вдосконалювати свої мовленнєві навички та досягати успіху в реальній комунікації.

На основі означених позицій, нами було виділено *критерії* сформованості навичок говоріння іноземною мовою за вище згаданими ознаками, які подано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Критерії оцінювання результатів експерименту

О знаки	Рівні			
	<i>Високий (проявляє критичне мислення в усіх ситуаці- ях)</i>	<i>Достатній (проявляє кри- тичне мислення в більшості ви- падків)</i>	<i>Середній (проявляє ознаку залежно від ситуації)</i>	<i>Початковий (проявляє пасивність мислення)</i>
1. Участь у діалозі	У процесі навчання завжди активно бере участь у діалоговій взаємодії.	Бере участь у діалоговій взаємодії, якщо зацікавлений темою.	Під час діалогу намагається висловити свої думки, позиції, але не завжди впевнено.	У процесі діалогу, обговорення переважно мовчить.
2. Самос- тійніс- ть м исленн я	Завжди проявляє незалежність мислення.	У більшості випадків проявляє незалежність мислення	Прагне самостійно осмислити інформацію; висловлює власну думку, коли відчуває зацікавленість.	Повністю залежить від думок інших, боїться висловлювати власні.

Продовження таблиці 2.2

3. Відсто- ювання вл асних думок	Демонструє протистояння до сприйняття помилкових думок, висновків, вимог інших.	Здатен помічати помилкові судження інших, в більшості випадків проявляє супротив до чужих помилкових думок.	Відстоює власні думки, якщо відчуває підтримку, але не завжди рішуче.	Пасивно сприймає інформацію, висновки, вимоги, оцінку з боку інших.
---	---	---	---	---

4. Ставлення до себе	Завжди проявляє критичне ставлення до себе, результатів власної діяльності.	У більшості випадків проявляє критичне ставлення до себе, результатів власної діяльності.	Сприймає зауваження вчителя щодо власних помилок, але до думки товаришів не завжди прислухається.	Не вміє бачити власні помилки й недоліки та об'єктивно оцінити свою діяльність.
5. Вирішення проблемних ситуацій	Прагне до пошуку кращих варіантів вирішення завдань та знаходить їх.	Проявляє прагнення до знаходження кращих варіантів вирішення завдань, часто їх знаходить.	Бере участь у вирішенні проблемних ситуацій лише за вказівкою вчителя, але власну ініціативу не проявляє.	Сприймає лише запропоновані засоби вирішення завдань, проблем.

Підготувавши теоретичну базу дослідження та окресливши обсяг і зміст навчальних завдань з англійської мови, у вересні 2024 року ми провели діагностичний зріз на першому етапі пробного навчання у 4-му класі.

Результати перевірки мовленнєвих умінь та рівня сформованості навичок говоріння іноземною мовою учнів 4-го класу наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Результати побудови усних діалогів учнями 4-А та 4-Б класів
(вересень 2024 р.)

Школа, клас	К-сть учнів	Робота в діалозі	Бали та рівні							
			12-10		9-7		6-4		3-1	
			високий		достатній		середній		початковий	
			уч.	%	уч.	%	уч.	%	уч.	%
4-Б	20	Мовна правильність	1	5	4	20	10	50	5	25
		Здатність самостійно	2	10	6	30	8	40	4	20

		проектувати діалог за заданою темою								
--	--	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Після виконання учнями мовленнєвих завдань ми отримали такі результати: кількісний показник становив 80%, якісний – 40%. Кількісний показник *мовної правильності, при відтворенні діалогів* у становив 75%, якісний показник – 25%.

З метою вивчення стану розвитку навичок говоріння іноземною мовою в учнів та стану методичного забезпечення його формування нами також було відвідано 28 уроків англійської мови в 4 класі. Ми спостерігали за кожним етапом уроку: чи виявляються в діях учнів під час уроку відповідні ознаки навичок говоріння іноземною мовою і як саме, які методичні підходи обирали вчителі для розвитку вище названих ознак.

Також нами фіксувалася кількість помилок, які допускали учні у процесі складання діалогів.

Таким чином, дослідивши стан розвитку навичок говоріння іноземною мовою в учнів 4-х класів сучасної школи, виявивши при цьому недоліки та встановивши їх причини, ми одержали можливість приступити до формувального етапу нашого пробного навчання.

Таким чином, упродовж вересня 2024 року – жовтня 2024 року нами було проведено дослідження з визначення рівня сформованості навичок говоріння іноземною мовою в учнів 4 класу, зокрема, було проаналізовано реальний рівень сформованості засад навичок говоріння іноземною мовою. Після цього було та запропоновано і впроваджено в навчально-виховний процес 4-Б класу навчально-методичні матеріали для розвитку навичок говоріння іноземною мовою англійською на уроках англійської мови (вправи представлені в Додатку Б).

Важливою умовою впровадження нововведень виявилась необхідність створення розвивально-творчого середовища під час впровадження методів і

прийомів розвитку навичок говоріння іноземною мовою в навчально-виховний процес, а саме: підтримка позитивного емоційного фону уроку, гуманізація навчального спілкування, співробітництво під час виконання інтерактивних завдань, підтримка творчих зусиль дитини, створення ситуацій успіху, тобто *організація навчально-виховного процесу на засадах особистісно-орієнтованої інтерактивної моделі освіти.*

На завершальному етапі пробного навчання наприкінці жовтня 2024 р. було проведено контрольний зріз, мета якого – порівняти результати, отримані на констатувальному етапі дослідження, з даними формувального етапу та виявити динаміку розвитку навичок говоріння іноземною мовою учнів молодших класів.

Після проведення формувального етапу дослідження нами була проведена бесіда з учителем 4-Б класу, яка засвідчила, що учні стали краще засвоювати навчальний матеріал, зріс якісний рівень їх знань, умінь і навичок з англійської мови. Учні із задоволенням виконували вправи інтерактивного спрямування, навіть складні, особливу увагу було приділено використанню комп'ютерних інтерактивних засобів навчання. Учні, які раніше мали прогалини в знаннях з англійської мови, на рівні з іншими включались в роботу й покращили свої результати.

Основні показники виконання учнями мовленнєвих завдань на контрольному етапі педагогічного експерименту подано в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Результати побудови усних діалогів учнями 4-А та 4-Б класів
(жовтень 2024 р.)

Школа , клас	К-сть учнів	Вид роботи	Бали та рівні							
			12-10		9-7		6-4		3-1	
			високий		достатній		середній		початковий	
			уч.	%	уч.	%	уч.	%	уч.	%

4-Б	20	Мовна правильність	5	25	10	50	3	15	2	10
		Здатність самостійно проектувати діалог за заданою темою	5	25	9	45	4	20	2	10

Аналіз творчих робіт-міркувань на тему "Сучасні проблеми суспільства: виклики та шляхи вирішення", викладених у формі медіа-проекту, учнів 4-Б класу та побудованих ними діалогів на запропоновані теми засвідчив, що мовлення учнів помітно збагатилося, стало виразнішим, точнішим. Активізувалися творчі здібності школярів, покращилася здатність до створення логічних умовиводів, чіткіше стали проявлятися ознаки навичок говоріння іноземною мовою: самостійність міркувань, уміння відстоювати власну точку зору, критичне ставлення до результатів власної діяльності, толерантне ставлення до думок інших тощо. З написанням та представленням самостійно спроектованих діалогів за заданою темою на високому, достатньому та середньому рівні справились 18 учнів (кількісний показник – 90 %),.

Позитивна динаміка результатів навчання учнів експериментального класу на контрольному етапі досліджень у порівнянні з констатувальним етапом експерименту відображена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка результатів побудови усних діалогів учнями 4-Б класу

Етап пробного навчання	К-сть учнів	Вид роботи	Бали та рівні							
			12-10		9-7		6-4		3-1	
			високий		достатній		середній		початковий	
			уч.	%	уч.	%	уч.	%	уч.	%

Конста- тувальний	20	Мовна правильність	1	5	4	20	10	50	5	25
		Здатність самостійно проектувати діалог за заданою темою	2	10	6	30	8	40	4	20
Контроль- ний	20	Мовна правильність	5	25	10	50	3	15	2	10
		Здатність самостійно проектувати діалог за заданою темою	5	25	9	45	4	20	2	10

Отже, ми можемо прослідкувати за таблицею, що кількість учнів, які показали високий рівень за здатністю самостійно проектувати діалог за заданою темою, зросла з 10 % до 25 %; кількість учнів за цим же критерієм, що працювали на достатньому рівні, – з 30 % до 45 %. Надзвичайно позитивним є й те, що кількість учнів, що сформували та відтворили мовно правильні діалоги на високому рівні збільшилася з 5 % до 25%.

Що стосується роботи над побудовою діалогів, то тут також спостерігається значна позитивна динаміка: кількість учнів, що показали високий результат, збільшилася з 10% до 25%; кількість учнів, що продемонстрували достатній результат, збільшилася на 15%. Такі позитивні зміни пояснюються передусім тим, що практично на кожному уроці англійської мови учні працювали в інтерактивному режимі, тобто взаємодіяли, спілкувались, розвиваючи свої комунікативні здібності, діалогічне мовлення.

Таким чином, проаналізувавши результати досліджень, ми прийшли до висновку, що робоча гіпотеза знайшла своє підтвердження. Науково обґрунтовані, дібрані, систематизовані й укладені нами інтерактивні методи та прийоми навчання за умов їх систематичного й коректного застосування гарантують стійке підвищення рівня навчальної активності молодших школярів, їх інтересу до вивчення іноземної мови; суттєво впливають на

розвиток мовленнєвих умінь і навичок та навичок говоріння іноземною мовою учнів молодших класів.

Зазначимо, що достовірність одержаних нами результатів і висновків забезпечується науковою методологією сучасних досліджень в галузі педагогічних наук, а також використанням комплексу взаємодоповнюючих методів дослідження, застосуванням загальновизнаних методів математичного та статистичного аналізу.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання дослідження було досягнуто мети дипломної роботи та вирішено поставлені завдання. Аналіз теоретичних і практичних аспектів використання англomовних казок у навчанні говоріння молодших школярів дозволив зробити наступні висновки:

1. Психолого-педагогічні особливості навчання молодших школярів були вивчені та проаналізовані. Встановлено, що цей віковий період характеризується домінуванням конкретно-образного мислення, чутливістю до емоційного середовища та високою пластичністю когнітивних процесів, що створює сприятливі умови для інтерактивного навчання іноземної мови. Особливості уваги, пам'яті та мотивації вимагають використання наочних матеріалів, ігрових форм навчання та ситуацій успішності, які забезпечують залученість учнів у процес навчання.

2. Процес формування навичок говоріння у молодших школярів розглянуто як інтеграцію когнітивних, емоційних і мовленнєвих компонентів. Визначено, що основними умовами успішного навчання говоріння є створення автентичного мовного середовища, використання повторюваних лексичних та граматичних структур, а також стимулювання мотивації до говоріння через інтерактивні вправи. Практична спрямованість навчання сприяє формуванню комунікативної компетенції, що є основною метою викладання іноземної мови на початковому рівні.

3. Роль казок у навчанні іноземної мови було визначено як важливий інструмент для розвитку мовленнєвих навичок, формування міжкультурної компетенції та мотивації учнів. Казки надають природний контекст для використання мови, створюють ситуації для діалогів, переказів і творчих завдань. Було виявлено, що серед основних переваг використання англійських казок є емоційна залученість учнів, повторюваність лексики та культурна насиченість текстів. Водночас дослідження виявило виклики, пов'язані із адаптацією текстів до рівня учнів, підтримкою їхнього інтересу та забезпеченням доступності матеріалів.

4. Комплекс вправ з використанням англійських казок, розроблений у межах дослідження, включав підготовчі, основні та творчі завдання, спрямовані на розвиток говоріння. Серед завдань: переказ казки, рольові ігри, створення альтернативних закінчень, а також інтерактивні вправи, пов'язані з вивченням лексики. Результати пробного навчання показали, що

впровадження комплексу вправ сприяло покращенню мовленнєвих навичок, підвищенню впевненості учнів у використанні англійської мови та збільшенню їхньої мотивації до навчання. Учні, які працювали за цією методикою, продемонстрували більш високий рівень комунікативної компетенції порівняно з контрольними групами.

Таким чином, проаналізувавши результати досліджень, ми прийшли до висновку, що робоча гіпотеза знайшла своє підтвердження. Науково обґрунтовані, дібрані, систематизовані й укладені нами інтерактивні методи та прийоми навчання за умов їх систематичного й коректного застосування гарантують стійке підвищення рівня навчальної активності молодших школярів, їх інтересу до вивчення іноземної мови; суттєво впливають на розвиток мовленнєвих умінь і навичок та навичок говоріння іноземною мовою учнів молодших класів.

Казки мають виняткову цінність у навчанні говоріння, оскільки вони створюють природний контекст для використання іноземної мови. Їхній яскравий сюжет, емоційно насичені ситуації та повторювані мовленнєві структури допомагають учням засвоювати нові слова та граматичні конструкції без напруження. Робота з казками сприяє розвитку діалогічного мовлення через рольові ігри та перекази, що дозволяє учням практикувати мову у змодельованих життєвих ситуаціях.

Казки також стимулюють творчу активність учнів, заохочуючи їх до складання власних історій або змінення сюжету, що сприяє розвитку зв'язного мовлення. Вони розвивають впевненість у спілкуванні, оскільки створюють невимушену атмосферу, де помилки сприймаються як частина навчального процесу. Крім того, казки знайомлять дітей із культурою та традиціями носіїв мови, розширюючи їхній культурний світогляд. Це робить казки незамінним інструментом у навчанні говоріння.

Таким чином, використання англomовних казок у навчанні говоріння молодших школярів є ефективним підходом, що поєднує розвиток мовних навичок із формуванням міжкультурної компетенції та мотивації. Результати

дослідження можуть бути використані для вдосконалення освітніх програм і розробки нових методичних матеріалів для викладання англійської мови у початковій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех П. О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. Іноземні мови. 1996. № 2. С. 3 – 8.
2. Бичівська Т.М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2017>
3. Близнюк О. І. Ігри у навчанні іноземних мов. Посібник для вчителів / О. І. Близнюк, Л. С. Панова. Київ: Освіта, 2017. 64 с.
4. Бронзель Л.А. Сутнісна характеристика інтерактивних технологій навчання/ Л.А. Бронзель. Теорія та методика управління освітою. Електронне наукове факове видання. 2012. № 3.
5. Вдовін В.В. Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови у ВНЗ. URL: http://vlp.com.ua/files/07_36.pdf
6. Волкова В.О. Дослідження інтересів молодших школярів у контексті змісту навчання англійської мови у молодших класах середньої школи. Іноземні мови. 2018. №3. С. 3 – 5.
7. Волкова В.О. Проблема змісту в комунікативно орієнтованому навчанні іноземної мови. «Наукові записки» Тернопільського державного педагогічного університету. Серія 1: Лінгводидактика. 1998. №2. С. 80 – 84.
8. Гис В. Й. Методика проведення гри як засобу активної пізнавальної діяльності. Англійська мова та література. Київ: №6 . 2010. С. 7 – 9.
9. Годованець Н.І., Леган В.П. Короткий огляд інтерактивних методів навчання іноземної мови. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2017. № 1/40.
10. Голуб Л. І. Використання рольових ігор на уроках англійської мови. Педагогічний досвід у професійно-технічній освіті. №2. 2019. С. 19 – 24.

11. Гриценко В.И., Кудрявцева С.П., Колос В.В., Веренич Е.В. Дистанционное обучение: теорія и практика: (Монографія). Київ. Наукова думка, 2004. 375с.
12. Демішева А. К. Рольові ігри на уроках англійської мови / А. К. Демішева // Англійська мова та література. №13. 2010. С. 2 – 9.
13. Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта) V-IX класи /керівн. Автор. Колективу С. Ю. Ніколаєва. Київ. Ленвіт, 1998. 32с.
14. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Постанова КМУ №1392 від 23.11.2011 року.
15. Державний стандарт оцінювання. URL: <http://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-4-klas>
16. Железняк Л. О. Ігрова діяльність як поліфункціональний прийом в методиці викладання іноземної мови – Україна, Коледж Сумського національного аграрного університету. URL: <http://www.pdaa.com.ua/np/pdf/67.pdf>.
17. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання/ Науковий редактор українського видання доктор педагогічних наук, за ред. С.Ю. Ніколаєва. Київ. Ленвіт, 2003. 273 с.
18. Зеленська О.П. Навчання іншомовного діалогічного мовлення здобувачів вищої освіти в нелінгвістичній магістратурі. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 5 Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. № 66.
19. Інтерактивні технології. Нові підходи. URL: <http://rpl.ucoz.com/MetodRobota/Scarb/InteraktyvTehnology.pdf>
20. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко. Іноземні мови в навчальних закладах. Педагогічна преса, Київ: 2003. С. 4 – 10.

21. Коваль Т.І., Сисоєва С.О., Сущенко Л.П.. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посібник. Київ. Видавничий центр КНЛУ, 2009. 380 с.
22. Колнер Я.М. Практична методика навчання іноземної мови: посібник / Я.М. Колнер, Е.С. Устинова. Воронеж. «Інтерлінгва», 2002. 1020 с.
23. Кочубей Н. Характеристика інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення англійською мовою молодших школярів. Збірник наукових праць «Теоретичні питання культури, освіти та виховання» / за заг. редакцією проф. Матвієнко О. В. Київ. Вид. центр КНЛУ, 2010. № 42. С. 133 – 139.
24. Краєва О.А. Криза ідентичності підліткового віку та її роль у становленні зрілої особистості . Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім.Г.С.Костюка АПН України.
25. Краєвський В. Методологія педагогіки: минуле і сучасне. Педагогіка. 2002. №1. С.10.
26. Кузьменко Н. Особистісно орієнтований підхід в сучасному навчально-виховному процесі ВНЗ. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. 2016. №4.
27. Куріч М. Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови. URL: [file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/Documents/Downloads/Npd_2013_2_21%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/Documents/Downloads/Npd_2013_2_21%20(2).pdf)
28. Кушнарєнко І.М. Комунікативний підхід до навчання на уроках іноземної мови. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/41271/
29. Литвин С. В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи / С. В. Литвин. Іноземні мови. 2001. № 1. С. 4 – 9.
30. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : [Навч. Посібник.] / В.І. Лозова, Г.В. Троцько. Харків : « ОВС », 2012.

31. Лубянова О. Основи соціокультурного підходу до викладання іноземної мови учням ВНЗ. URL: http://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/10_LUB'ANOVA.pdf
32. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. / За редакцією С.Ю.Ніколаєвої. Київ. Ленвіт, 2002. 328 с.
33. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. Класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е./ за загальн.ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. Ленвіт, 2013. 590 с.
34. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник для учнів вищих навчальних закладів/ Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова. Київ. Академія, 2010. 327 с.
35. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Київ. Ленвіт, 1999. 320 с.
36. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф.рівня «магістр»/ О.Б.Бігич, Н.Ф.Бориско, Г.Е.Борецька та ін./за ред. С.Ю.Ніколаєвої. Київ. Ленвіт, 2011. 344 с.
37. Мисечко О. Є. Методика навчання англійської мови у середній школі: навчальний посібник-практикум для учнів. Житомир: Полісся, 2002. 256с.
38. Несвіт А. М. Англійська мова: Підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів / А. М. Несвіт. – К.: Генеза. – 2019. – 240 с.
39. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання // Наук. редактор українського видання докт. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва – К. : Ленвіт, 2013. – С. 116 – 117.
40. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземної мови у середніх навчальних закладах: підручник / [кол. Авторів під керівництвом С. Ю.

Ніколаєвої] – К. : Ленвіт, 2012. – 328с.

41. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С.Ю.Ніколаєва та інші. Київ. Ленвіт, 1999.

42. Німчук Г. Б. Розважально-пізнавальні ігри на уроках англійської мови / Г. Б. Німчук // Англійська мова та література. – №28. – 2013. – С. 12 – 15.

43. Педагогічний словник/ За ред. Дійсного члена АПН України Ярмаченка М. Д. Київ. Педагогічна думка, 2001. 514 с.

44. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. Київ. А.С.К., 2005. 192 с.

45. Проблема змісту в комунікативно орієнтованому навчанні іноземної мови. «Наукові записки» Тернопільського державного педагогічного університету. Серія 1: Лінгводидактика. 1998. №2. С. 80 – 84.

46. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 436 с.

47. Психологічні передумови змісту навчання іноземної мови на старшому ступені середньої загальноосвітньої школи. «Наукові записки» Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. 1999. №3. С. 106 – 109.

48. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько. Рідна школа. 2011. № 8 – 9. С. 28 – 36.

49. Роман С.В. Методика викладання англійської мови в початковій школі : [Навч. посібник] / Роман С. В. – К. : Ленвіт, 2015.

50. Саакян С.В. Проблеми навчання іноземної мови на сучасному етапі: формування іншомовних діалогічних умінь. URL: <http://vseosvita.ua/library/problemi-vikladanna-inozemnoi-movi-na-sucasnomu-etapi-formuvanna-insomovnih-dialogicnih-umin-19588.html>

51. Сердюченко Ю.О. Інтерактивні технології навчання як фактор розвитку іншомовного діалогічного мовлення старшокласників. Науковий

вісник Херсонського державного університету. Серія: Германська та міжкультурна комунікація. 2019. №1.

52. Середницька І.Я. Психологічний аналіз кризи ідентичності учнівської молоді : дис. канд. психол. наук. Одеса. 2005. 287 с.

53. Симоненко Т. В. Теорія і практика професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів / Симоненко Т. В. – Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2016. – 328 с.

54. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих. Рідна школа. 2010. № 11. С. 3 – 8.

55. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ. ЕКМО, 2011. 320 с.

56. Скалкін В.Л. Основи навчання усного іноземного мовлення. Москва, 1981. 181 с.

57. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К. : ІЗМН, 2017. – 232 с.

58. Стороженко О.Ю. Застосування інтерактивних технологій як один із засобів підвищення ефективності сучасного уроку іноземної мови. URL: <http://nvk30.ucoz.ru/load/>

59. Український педагогічний словник / [авт.-уклад. Гончаренко С.У.]. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.

60. Український педагогічний словник / [уклад. С.У.Гончаренко]. Київ. Либідь, 1997. 376 с.

61. Форми, методи і організація навчального процесу в кредитно-модульній системі: навч.-метод. посібник / С.М.Гончаров, А.А.Білецький, О.М.Губницька, Т.А.Костюкова/ за ред. С.М.Гончарова. Рівне. НУВГП, 2007. 184 с.

62. Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови / Є. Шевченко. Англійська мова та література. 2005. № 24. С. 4 – 6.

63. Якубинський Л.П. Про діалогічне мовлення. За ред. В.Щерби. Москва. Наука, 1998. 208 с.
64. Baker Joanna. Essential Speaking Skills / Joanna Baker, Westrup Heather. Continuum International Publishing Group, 2003. 170 p.
65. Bernard and Content. Language and Content. – Addison Wesley Publishing Company, 1986, 143.
66. Bowen Mary, Hocking Liz “English World 4. Pupil’s book” – Macmillan Education, 2019.
67. Byram Michael. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence / Michael Byram. McGraw-Hill, 1997. 56 p.
68. Dobson M. Dialogs for Everyday Use. Washington, D.C., 2014. – 85 p.
69. Donna M. Brinton, Marguerite Ann Snow, and Marjorie Bingham Wesche. Content-Based Second Language Instruction. – Newbury House Publishers, 1989, 241 pages.
70. English for primarily teachers. Slattery Marry, Willis Jane – Oxford University Press, 2011. – 135 p.
71. Flaitz J. The Role Play Games Active Through a Technological Twist // TESOL News letter. - 1983. - Vol. 1., p. 299.
72. Galvin Kathleen. The Basics of Speech: learning to be a competent communicator / Kathleen Galvin, Pamela Cooper. McGraw-Hill education, 1999. 606 p.
73. Jones K. Simulations in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2017.
74. Livingstone C. Role Play in Language Learning – Oxford 1992.
75. Van Compernelle, R. A., & Williams, L. Teaching, learning, and developing L2 French sociolinguistic competence: A sociocultural perspective. R.A. Van Compernelle. 2012. №33(2). P.184 – 205. URL: <http://academic.oup.com/applij/articleabstract/33/2/184/180124>

76. Veen W., Lam I., Taconis R. A virtual workshop as a tool for collaboration: towards a model of telematic learning environments . Computer & Education: An International Journal. 1998. №. 1/2. P. 31–39.

77. Wolfson N. Rules of Speaking / Nessa Wolfson. London and N. Y. Longman, 1990. 61 p.

АВТЕНТИЧНІ АНГЛОМОВНІ КАЗКИ ТА МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЇХ АНАЛІЗУ

1. Grimm, Jacob, and Wilhelm Grimm. *The Complete Fairy Tales of the Brothers Grimm*. Translated by Jack Zipes. Bantam Books, 1987.
 - Збірка, що містить класичні казки, такі як "The Three Little Pigs" та інші, які використовуються у навчанні для створення мовленнєвих завдань.
2. Perrault, Charles. *Perrault's Fairy Tales*. Translated by Angela Carter. Penguin Classics, 1993.
 - У цій збірці представлено казки, серед яких "Little Red Riding Hood", які широко використовуються для навчання іноземної мови.
3. Andersen, Hans Christian. *The Complete Fairy Tales and Stories*. Translated by Erik Christian Haugaard. Anchor Books, 1974.
 - Включає відомі казки, такі як "The Ugly Duckling", що сприяють розвитку мовних і творчих навичок.
4. Lang, Andrew. *The Blue Fairy Book*. Longmans, Green, and Co., 1889.
 - Перша з серії кольорових збірок казок, яка містить "Jack and the Beanstalk" — історію, що використовується для інтеграції культурного контексту.
5. Zipes, Jack. *The Oxford Companion to Fairy Tales*. Oxford University Press, 2000.
 - Авторитетний довідник, у якому подано аналіз багатьох казок, таких як "Goldilocks and the Three Bears", що використовуються для навчання молодших школярів.
6. Carroll, Lewis. *Alice's Adventures in Wonderland*. Macmillan and Co., 1865.
 - Казковий текст, який часто використовується у викладанні англійської мови для старших школярів, але його окремі сцени можуть бути адаптовані для молодших.

7. Barrie, J. M. Peter Pan. Hodder & Stoughton, 1911.

- Казка, яка допомагає дітям засвоїти лексичні одиниці, пов'язані з пригодами, фантазією та дружбою.

8. Aesop. Aesop's Fables. Translated by George Fyler Townsend. Harper & Brothers, 1867.

- Містить короткі повчальні історії, які також можна використовувати для розвитку навичок говоріння, наприклад, "The Tortoise and the Hare".

9. Taylor, Helen. The Three Little Pigs: Ladybird Favourite Tales. Ladybird Books, 1994.

- Адаптація класичної казки для дітей, яка ідеально підходить для молодших школярів із базовим рівнем англійської мови.

10. Rosen, Michael. Goldilocks and the Three Bears: Walker Stories. Walker Books, 2009.

- Сучасна адаптація відомої казки, яка дозволяє розвивати навички говоріння через драматизацію та творчі завдання.

ДОДАТОК А

Урок з англійської мови для 4-го класу з використанням казки

Тема уроку: *"The Three Little Pigs"*

Ціль уроку: Розвиток навичок говоріння через інтерактивні завдання на основі казки.

Мета уроку:

1. Ознайомити учнів із сюжетом казки *"The Three Little Pigs"* англійською мовою.
2. Розширити словниковий запас учнів на тему "Будинок, матеріали, тварини".
3. Розвивати діалогічне та монологічне мовлення через переказ і рольові ігри.
4. Сприяти формуванню творчих навичок і критичного мислення.

Структура уроку

Тривалість: 45 хвилин

Обладнання:

- Ілюстрації з казки (малюнки будинків, свинок, вовка).
- Картки з ключовими словами.
- Презентація або відео з анімацією казки.
- Таблиця для вправи.
- Роздаткові матеріали: слова та фрази для рольової гри.

План уроку

1. Організаційний момент (3 хвилини)

1. Привітання учнів англійською мовою:
 - Teacher: *"Good morning, children! How are you today?"*
 - Pupils: *"Good morning! We are fine, thank you!"*
2. Оголошення теми уроку:

- Teacher: *"Today we are going to read and act out the story of The Three Little Pigs. Let's learn new words, talk about the story, and have fun!"*

2. Підготовка до роботи з казкою (10 хвилин)

Активізація лексики:

1. Введення нових слів через ілюстрації:

- Teacher показує картинки та пояснює нові слова:
 - *straw* (солома), *sticks* (палки), *bricks* (цегла), *pig* (свинка), *wolf* (вовк), *house* (будинок).
- Учні повторюють слова за вчителем.

2. Інтерактивна гра:

- Teacher: *"What is it made of? Look at the picture and answer!"*
- Учні відповідають: *"It's made of straw/sticks/bricks."*

3. Передбачення сюжету:

- Teacher показує ілюстрацію трьох свинок та вовка:
 - *"What do you think will happen in this story? Why do they build houses?"*
- Учні висловлюють свої здогадки.

3. Основна частина уроку (20 хвилин)

Читання та обговорення казки:

1. Прослуховування/перегляд казки:

- Учні слухають запис казки або дивляться коротке відео (5 хвилин).
- Teacher: *"Listen carefully! What do the pigs say? What does the wolf say?"*

2. Обговорення сюжету:

- Teacher ставить запитання:
 - *"What did the first pig build his house of?"*
 - *"Why did the wolf blow down the house?"*

- *"Whose house was the strongest?"*

Рольова гра:

1. Розподіл ролей між учнями: три свинки, вовк, оповідач.
2. Роздача карток із репліками для діалогів:
 - *Pig 1: "I'll build my house of straw."*
 - *Wolf: "I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house down!"*
3. Учні розігрують короткі сцени, працюючи в групах.

4. Закріплення матеріалу (10 хвилин)

Творче завдання:

1. **Створення нової кінцівки:**
 - Учні обговорюють у групах:
 - *"What would happen if the pigs built their houses together?"*
 - Учні пропонують свої варіанти завершення казки та розповідають їх класу.
2. **Вправа "Що сказав герой?"**
 - Учитель зачитує фрази з казки, а учні визначають, хто це сказав:
 - *"I'll huff, and I'll puff!"* (Wolf).
 - *"Not by the hair on my chinny-chin-chin!"* (Pigs).

5. Підсумок уроку (2 хвилини)

1. Повторення основних слів і фраз:
 - Teacher: *"What did we learn today? What was the story about?"*
2. Похвала учнів за участь:
 - Teacher: *"You did a great job today! Well done!"*

Очікувані результати:

1. Учні зможуть відтворити основний сюжет казки "*The Three Little Pigs*" англійською мовою.
2. Розширять словниковий запас на тему «Будинок та матеріали».
3. Застосують нові слова у рольових іграх і творчих завданнях.
4. Покращать навички навичок говоріння іноземною мовою в інтерактивній формі.

Цей урок поєднує інтерактивні методи, творчі завдання та традиційні форми навчання, що робить його цікавим і ефективним для розвитку мовних навичок молодших школярів.

ДОДАТОК Б

Комплекс вправ для розвитку навички говоріння дітей молодшого шкільного віку на матеріалах англomовних казок

Вправа 1. “Meet the Characters” (Знайомство з героями)

Мета: формування вміння представляти себе та інших; розвиток коротких діалогів-знайомств.

Тип: комунікативна, репродуктивна, рольова.

Інструкція: Учні обирають картку з героєм казки (*Cinderella, Jack, Red Riding Hood*) і знайомляться одне з одним від імені героя: — *Hello! I’m Jack. Who are you? — I’m Cinderella. Nice to meet you!*

Вправа 2. “At Granny’s House” (У бабусі вдома)

Мета: розвиток умінь реагувати на репліки та вести діалог за ситуацією.

Тип: комунікативна, ситуативна, рольова.

Інструкція: Розіграйте сцену з казки *Little Red Riding Hood*: один учень — бабуся, інший — вовк. Вони говорять короткими фразами: *Come in!, What big eyes you have!*

Вправа 3. “Shopping for Magic Items” (Магазин чарівних речей)

Мета: формування мовленнєвих кліше для діалогів купівлі-продажу.

Тип: комунікативна, рольова, ситуативна.

Інструкція: Один учень — продавець у казковому магазині, інший — покупець (*Jack buys magic beans, Cinderella buys a dress*). Учні вживають фрази: *How much is it?, Here you are, Thank you!*

Вправа 4. “In the Forest” (У лісі)

Мета: розвиток уміння спілкуватися в природних ситуаціях.

Тип: ситуативна, діалогічна.

Інструкція: Учитель показує зображення лісу, учні розігрують діалог між героями: *Hello! What are you doing here? — I’m looking for my grandmother’s house.*

Вправа 5. “At the Ball” (На балу)

Мета: удосконалення навички етикетного спілкування.

Тип: комунікативна, рольова.

Інструкція: Учні розігрують сцену з *Cinderella*: запрошення на танець, подяка, комплімент. *Would you like to dance? – Yes, please! You look beautiful!*

Вправа 6. “Three Bears’ Breakfast” (Сніданок трьох ведмедів)

Мета: навчити описувати предмети й висловлювати емоції.

Тип: ситуативна, репродуктивна.

Інструкція: Учні розігрують сцену з *Goldilocks and the Three Bears*: *This porridge is too hot! This chair is too big!*

Вправа 7. “Ask the Giant” (Запитай велетня)

Мета: розвиток навички постановки запитань.

Тип: комунікативна, рольова.

Інструкція: Один учень — Джек, інший — велетень (*Jack and the Beanstalk*). Учні запитують і відповідають: *What’s in your castle?, Do you have a magic harp?*

Вправа 8. “Find the Way” (Знайди дорогу)

Мета: формування навички опису місцезнаходження та напрямку руху.

Тип: ситуативна, комунікативна.

Інструкція: Учні допомагають герою знайти дорогу: *Go straight, then turn left to the castle!*

Вправа 9. “The Witch’s Market” (Базар відьми)

Мета: розвиток уміння вести короткий діалог про покупки.

Тип: комунікативна, рольова.

Інструкція: Учні діють за ролями: відьма продає зілля, інший купує: *I’d like some magic potion, please.*

Вправа 10. “What Are You Doing?” (Що ти робиш?)

Мета: формування навички вживання Present Continuous у діалогах.

Тип: ситуативна, репродуктивна.

Інструкція: Учні описують дії героїв на картинках: *What are you doing, Snow White? — I’m cooking for the dwarfs.*

Вправа 11. “At the Castle Gate” (Біля воріт замку)

Мета: відпрацювання вміння запитувати дозвіл.

Тип: комунікативна, рольова.

Інструкція: Учень-охоронець і герой ведуть діалог: *Can I come in? — Sorry, not today!*

Вправа 12. “The Lost Shoe” (Загублений черевичок)

Мета: навчити описувати предмети у розмові.

Тип: ситуативна, репродуктивна.

Інструкція: Один учень описує взуття, інший здогадується: *It’s small and shiny. It’s Cinderella’s shoe!*

Вправа 13. “Magic Phone” (Чарівний телефон)

Мета: формування коротких комунікативних обмінів.

Тип: комунікативна, імітаційна.

Інструкція: Учні «телефонують» героям: *Hello, is this the Big Bad Wolf?*
— *Yes, speaking!*

Вправа 14. “At the Dwarfs’ House” (У домі гномів)

Мета: розвиток діалогічного мовлення через побутові ситуації.

Тип: ситуативна, рольова.

Інструкція: Розігрується сцена, коли гноми повертаються додому: *Who is sleeping in my bed?*

Вправа 15. “Good or Bad?” (Добрий чи злий?)

Мета: навчити висловлювати оцінні судження.

Тип: комунікативна, творчо-рольова.

Інструкція: Учні кажуть: *The Queen is bad. Snow White is good. Why? – Because she helps others.*

Вправа 16. “Help the Hero” (Допоможи герою)

Мета: навчити реагувати на прохання.

Тип: ситуативна, комунікативна.

Інструкція: Один учень просить допомоги: *Can you help me? I can’t find my way!* — інший відповідає: *Yes, of course!*

Вправа 17. “My Favourite Character” (Мій улюблений герой)

Мета: розвиток монологічного елементу в діалогічному мовленні.

Тип: репродуктивна, комунікативна.

Інструкція: Учні розповідають коротко про свого улюбленого героя, а інші ставлять 1–2 запитання.

Вправа 18. “Who’s Talking?” (Хто говорить?)

Мета: формування навички розпізнавання персонажів за репліками.

Тип: рецептивна, ігрова.

Інструкція: Учитель читає цитату з казки, учні відгадують героя: *Fee-fi-fo-fum! — It’s the Giant!*

Вправа 19. “Let’s Be Friends” (Давай дружити)

Мета: навчити пропонувати дружбу, висловлювати почуття.

Тип: комунікативна, рольова.

Інструкція: Учні будують діалог: *Do you want to be my friend? — Yes, I do! Let’s play together!*

Вправа 20. “At the Party” (На вечірці)

Мета: формування етикетних формул у розмові.

Тип: комунікативна, ситуативна.

Інструкція: Учні вітаються, дякують, пропонують частування: *Would you like some cake? — Yes, please. Thank you!*

Вправа 21. “In the Garden” (У саду)

Мета: навчити описувати дії навколо себе в діалозі.

Тип: ситуативна, репродуктивна.

Інструкція: Учні розігрують діалог між героями: *What are you doing? — I’m picking flowers.*

Вправа 22. “What’s Wrong?” (Що трапилось?)

Мета: формування вмінь реагувати на проблемні ситуації.

Тип: ситуативна, комунікативна.

Інструкція: Учень скаржиться: *I lost my magic ring!* — інший реагує: *Don’t worry, I’ll help you!*

Вправа 23. “At the King’s Palace” (У палаці короля)

Мета: відпрацювання вмінь чемного запиту та відповіді.

Тип: рольова, ситуативна.

Інструкція: Учні розігрують сцену аудієнції: *May I come in, Your Majesty? — Yes, you may. Welcome!*

Вправа 24. “Let’s Make a Wish” (Загадай бажання)

Мета: розвиток уміння висловлювати бажання.

Тип: комунікативна, репродуктивна.

Інструкція: Учні уявляють, що перед ними чарівна фея: *I wish to have wings! — Your wish will come true!*

Вправа 25. “Fairy Tale Ending” (Кінець казки)

Мета: формування творчого усного мовлення через вигадкування продовження історії.

Тип: комунікативна, творча, ситуативна.

Інструкція: Учитель каже: *And then the prince opened the door and saw...* — учні продовжують діалог, придумуючи кінець казки.